

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
**ANALIZA MEŠANEGA ŽIVLJENJSKEGA
ZAVAROVANJA**

Ljubljana, maj 2005

MITJA RAVNIK

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega
diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom _____ in
dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

Kazalo

Uvod.....	1
1 Na splošno o zavarovanju.....	2
1.1 Zavarovanje	2
1.2 Funkcija zavarovanja	2
1.3 Zavarovalnica	3
2 Življenjsko zavarovanje.....	3
2.1 Pojem življenjskega zavarovanja in njegova zgodovina	3
2.2 Dejavniki povpraševanja in ponudbe življenjskega zavarovanja ...	5
2.2.1 Dejavniki povpraševanja	5
2.2.2 Dejavniki ponudbe	6
2.3 Gospodarski in socialni pomen življenjskega zavarovanja	7
2.4 Primerjava življenjskega zavarovanja v Sloveniji z ostalimi državami v združenju CEA (Comite europeen des assurances)	8
2.4.1 Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja (mio EUR) in njen delež v celotni premiji	9
2.4.2 Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja po državah ..	12
2.5 Zavarovalne podvrste življenjskega zavarovanja	13
2.5.1 Življenjsko zavarovanje za primer smrti	13
2.5.2 Življenjsko zavarovanje na doživetje	14
2.5.3 Mešano življenjsko zavarovanje	14
2.5.4 Naložbeno življenjsko zavarovanje	14
2.5.5 Štipendijsko življenjsko zavarovanje	15
2.5.6 Dotno življenjsko zavarovanje	15
2.6 Analiza mešanega življenjskega zavarovanja	15
2.6.1 Izbira zavarovalnic	15
2.6.2 Stanje na slovenskem trgu življenjskih zavarovanj	16
2.6.3 Primerjava vsebine življenjskega zavarovanja	19
2.6.3.1 Uvodna določila	19
2.6.3.2 Ponudba in polica	21
2.6.3.3 Trajanje zavarovanja	22
2.6.3.4 Obveznosti zavarovalnice	23
2.6.3.5 Omejitev in izključitev jamstva zavarovalnice	24
2.6.3.6 Obveznosti zavarovalca in posledice neizpolnitve teh obveznosti	25
2.6.3.7 Neresnična prijava zavarovančeve starosti	27
2.6.3.8 Dogovor o premiji in zavarovalni vsoti ter plačevanje premije	27
2.6.3.9 Posledice zaradi neplačila premije	28
2.6.3.10 Valorizacija	30
2.6.3.11 Mirovanje zavarovanja	30
2.6.3.12 Povečanje zavarovalne vsote	31
2.6.3.13 Odkup zavarovanja	32
2.6.3.14 Odpoved zavarovalne pogodbe	34
2.6.3.15 Predujem	34
2.6.3.16 Obnovitev zavarovanja	34
2.6.3.17 Razpolaganje s pravicami iz zavarovanja	35
2.6.3.18 Izplačila po zavarovalni pogodbi	36

2.6.3.19 Udeležba na dobičku	37
2.6.3.20 Dodatna zavarovanja	38
2.6.3.21 Dvojniki police	39
2.6.3.22 Obveznost in način obveščanja	39
2.6.3.23 Upravičenec	39
2.6.3.24 Vinkulacija, zastava in odstop	39
2.6.3.25 Dajatve, stroški	40
2.6.3.26 Renta	40
2.6.3.27 Zastaranje	40
2.6.3.28 Delna ničnost	40
2.6.3.29 Nadzor nad zavarovalnico	41
2.6.3.30 Sklep razlik	41
Sklep	43
Literatura	45
Viri	46
Priloge	1

Uvod

Življenje človeka je neprecenljivo in pa seveda tudi zelo nepredvidljivo. Nikdar ne vemo ali se bo oziroma kdaj se bo nam ali našim bližnjim zgodilo kaj nepričakovanega in hkrati hudega. Ravno zato ni odveč, če razmislimo o življenjskem zavarovanju.

V svojem diplomskem delu bom pisal o mešanem življenjskem zavarovanju in pa o življenjskem zavarovanju kot takem. Le-to pri nas zadnja leta neprestano narašča, a ima v primerjavi z državami Evropske unije še vedno precej majhen delež glede na premoženjsko zavarovanje. Splošne pogoje življenjskega zavarovanja bom primerjal med 3 zavarovalnicami, ki so, kar se tržnega deleža tiče, največje.

Namen diplome je, da s pomočjo splošnih pogojev potrdim hipotezo, da ni bistvenih razlik med mešanim življenjskim zavarovanjem naših 3 največjih zavarovalnic na tem področju. Kljub temu pa bom poskušal določiti zavarovalnico, ki ima najbolj ugodne in najbolj jasne splošne pogoje. Teza pa se glasi: med glavnimi zavarovalnicami na področju mešanega življenjskega zavarovanja v Sloveniji ni velikih razlik v smislu obsega kritja. Predvsem lahko primerjam ugodnosti in obveznosti zavarovanca oziroma zavarovalca, ki izhajajo iz splošnih pogojev zavarovalnic. Kajti ugodnosti, kot na primer dosti večje zavarovalne vsote ob enakih premijah in zavarovalni dobi pri določeni zavarovalnici, se v mojem primeru ne da relevantno zajeti. Za to bi namreč potreboval večje število zavarovalnic in pa tudi ogromno izračunov zavarovalne vsote za ljudi različnega spola in različne starosti. Takšno tezo sem postavil zato, ker je mešano življenjsko zavarovanje prisotno na slovenskem trgu že precej časa in zato mislim, da kakšnih bistvenih razlik med zavarovalnicami ni.

V prvem poglavju bom na kratko opisal zavarovanje nasploh. Kaj to zavarovanje sploh je, kakšne so funkcije zavarovanja in kaj je zavarovalnica.

V drugem poglavju pa bom predstavil življenjsko zavarovanje. To poglavje je razdeljeno na 6 podpoglavij, izmed katerih je glavno prav zadnje, šesto. Najprej pa bom nekaj napisal o življenjskem zavarovanju na splošno ter o njegovi zgodovini. Nato pridejo na vrsto dejavniki povpraševanja in ponudbe življenjskega zavarovanja. Tudi ta točka ne bo preobširna. Sledilo bo kratko razmišljanje o gospodarskem pomenu obravnavane vrste zavarovanja. Zatem pa prihaja drugo najpomembnejše podpoglavje, in sicer primerjava življenjskega zavarovanja z državami Evropske unije. Kot sem omenil že

zgoraj, je to področje v Sloveniji precej podcenjeno in ima še velike možnosti za razvoj in razcvet. Zavarovalne podvrste oziroma oblike življenjskega zavarovanja pa bodo na kratko predstavljene in opisane v predzadnji točki. Nazadnje, pa zato toliko bolj obširno in pomembno, pa bo predstavljena analiza mešanega življenjskega zavarovanja v Sloveniji glede na splošne pogoje.

Čisto na koncu, v sklepu, pa bom poudaril tiste največje in najpomembnejše razlike v splošnih pogojih med zavarovalnicami in poizkušal določiti zavarovalnico, ki ima najugodnejše in najbolj razumljive pogoje.

1 Na splošno o zavarovanju

1.1 Zavarovanje

Zavarovanje je ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnanjem gospodarskih nevarnosti. To je očitno gospodarska dejavnost, katere cilj je ustvarjanje gospodarske varnosti in sredstvo izravnanje nevarnosti (Boncelj, 1983, str. 13). Da je izravnanje nevarnosti optimalno in stabilno, morajo biti izpolnjeni naslednji trije pogoji: množičnost zavarovanja, dovolj veliko delovno področje in čas v katerem se doseže izravnava med pobranimi premijami in izplačanimi škodami.

Kot pravi Flis (1995, str. 45) je zavarovanje celovit pojem. Našo ugotovitev lahko utemeljimo na eni strani z zelo širokim spektrom nevarnostnih objektov, ki so lahko predmet zavarovanja (različne dobrine, vrednosti, obveznosti, pa tudi človek sam), na drugi strani pa prav tako z zelo raznovrstnimi nevarnostmi, ki te nevarnostne objekte ogrožajo.

1.2 Funkcija zavarovanja

Zavarovanje je dejavnost, ki zagotavlja gospodarsko varnost, pri čemer je varnost mišljena v primeru zavarovanih škodnih dogodkov (Končina, 1994, str. 74). Se pravi, da mora zavarovanje združiti čim več nevarnostnih subjektov. To pa zato, da lahko s sorazmerno nizkimi prispevki zbere zadostna sredstva za kritje nastalih škod.

Kot že rečeno, je glavna funkcija zagotavljanje ekonomske varnosti zavarovancev, se pravi blaženje škod in njihovih posledic. Kljub temu pa je pomembna funkcija zavarovanja tudi preventiva. To pomeni preprečitev nastanka škod ali vsaj zmanjšanje verjetnosti za nastanek.

Zavarovalništvo je pomemben del finančnega sistema, saj ima zaradi možnosti pridobivanja likvidnih sredstev velik vpliv na razvoj narodnega gospodarstva. Razvito zavarovalništvo je zato pomemben interes vsake družbe, uresničuje pa se z zagotavljanjem trdnosti in z zanesljivim delovanjem trga zavarovalnih produktov ter zaupanjem vlagateljev oziroma potencialnih zavarovancev v ta trg (Gorišek, 2003, str. 7 - 26).

1.3 Zavarovalnica

Pri opredelitvi zavarovalnice je pomembno, da so vanjo vključene 3 prvine. In sicer: organizacija, samostojnost organizacije in temeljna dejavnost organizacije. Tako se vsebinska opredelitev po Bonclju (1983, str. 14) glasi: Zavarovalnica je samostojna organizacija, ki kot svojo temeljno gospodarsko dejavnost opravlja zavarovanje.

2 Življenjsko zavarovanje

2.1 Pojem življenjskega zavarovanja in njegova zgodovina

Življenjsko zavarovanje je kapitalno zavarovanje, katerega namen je oblikovanje določenih sredstev, ki koristijo za različne namene zavarovancu ali njegovi družini (Brunec, 1995, str. 5).

Po Bennetu (1992, str. 196) je življenjsko zavarovanje zavarovanje človeških življenj, kjer ne gre za običajno zavarovalno pogodbo, ampak za varčevanje z določenim namenom, ki nam hkrati zagotavlja socialno varnost.

Življenjsko zavarovanje je zavarovanje človekovega življenja za določen pogodbeni dogodek in za dobo sklenjenega zavarovanja. Če pride do zavarovalnega primera v pogodbenem roku, je zavarovalnica dolžna izplačati zavarovancu oziroma določenemu upravičencu zavarovalno vsoto (Bijelić, 1998, str. 214).

Življenjsko zavarovanje je najpopolnejša oblika osebnega zavarovanja, ki zagotavlja socialno varnost družine in najbližjih, hkrati pa pomeni premišljeno dolgoročno nalaganje denarja za varnejšo prihodnost (Gantar-Brovč, 1997, str. 2). Iz te opredelitve je razvidno, da je namen življenjskega zavarovanja predvsem v tem, da se prepreči oziroma ublaži denarna stiska, ki ponavadi nastane ob nenadni smrti zavarovanca. Ob tem pa seveda skrbi tudi za lepšo »jesen« življenja.

Zavarovalec oziroma z drugimi besedami sklenitelj zavarovanja in zavarovalnica podpišeta pogodbo o življenjskem zavarovanju. S to pogodbo so za oba določene pravice in obveznosti. Najpomembnejši deli pogodbe so: premije, ki jih plačuje zavarovalec, zavarovalna vsota, zavarovalna doba in pa posledice neplačevanja premij. Zavarovalec lahko izbira samo zavarovalno dobo ter višino in način plačevanja premij. K ostalim pogojem pa lahko le pristopi.

Življenjsko zavarovanje je veliko starejše, kot si misli večina ljudi. Že v starem Egiptu, cca. 4500 let pred našim štetjem, so bili kamnoseki združeni v nekakšnem združenju, ki je skrbelo za pokop svojih članov. Kasneje, v obdobju Rimskega cesarstva, so bili vojaki obvezani plačevati določene prispevke, ki so jih po končanem služenju dobili nazaj. Če pa so medtem umrli, so jih dobili njihovi svojci. Še malo bolj napredna so bila cehovska združenja okrog leta 1000 našega štetja. Le-ta so v primeru, da je kakšnega njihovega člana doletela bolezen, brezposelnost ali smrt, njemu in njegovi družini materialno pomagala. Strokovnjaki so mnenja, da so prav ta cehovska združenja veliko prispevala k oblikovanju življenjskega zavarovanja kot ga poznamo danes. Poleg njih pa veliko pomembnost pripisujejo še oblikovanju doživljenjskih rent in pa verjetnostnemu računu skupaj z vsemi drugimi metodami, s katerimi se omogoča ponazoritev umrljivosti.

V 18. stoletju pa se je v Angliji razvilo življenjsko zavarovanje, ki je precej bolj podobno temu, ki ga poznamo danes. Toda kljub temu je razlik še ogromno. Določene moderne družbe so se ukvarjale izključno z življenjskim zavarovanjem, ki je temeljilo na matematično statistični podlagi. Prva prava zavarovalnica za vzajemno zavarovanje je bila ustanovljena v Angliji, in sicer The Life Assurance and Annuity Association (Zveza za življenjska in rentna zavarovanja), ki pa je po 46 letih zaradi dolgov propadla. Angleška zavarovalnica za življenjska zavarovanja Equitable, ustanovljena leta 1756, pa je najstarejša še delujoča zavarovalnica (Bogataj, 1998, str. 15). 100 let kasneje, se pravi konec 19. stoletja, pa so se v Evropi začele porajati prve oblike socialnega zavarovanja. Za njihov nastanek je bila zelo pomembna novo nastajajoča družbena ureditev, ki je bila posledica tehnološkega napredka in pospešene industrializacije. Po 2. svetovni vojni pa se je že začelo uveljavljati življenjsko zavarovanje, kakršnega poznamo danes.

V Sloveniji se je življenjsko zavarovanje in zavarovalništvo nasploh pojavilo veliko kasneje kot v bolj razvitih evropskih deželah, pa še to predvsem v obliki delovanja tujih zavarovalnic v 2. polovici 19. stoletja. Kot prvi poskus življenjskega zavarovanja na Slovenskem lahko označimo leta 1872

ustanovljeno Zavarovalno banko Slovenije. Nudila je zavarovanja za primer smrti in doživetja, vendar je leta 1885 propadla (Šmigoc, 2002, str. 5).

Prva zavarovalnica je bila ustanovljena leta 1900. Imenovala se je Vzajemna zavarovalnica, delovati pa je začela šele 20 let po ustanovitvi.

V Sloveniji so se pojavila razmišljanja o uveljavitvi in pomenu življenjskih zavarovanj predvsem po sprejetju novega zakona leta 1990, ko so podjetne tuje zavarovalnice na sicer nelegalen način, vendar tržno zelo učinkovito, pričele prodajati tovrstna zavarovanja pri nas. Pri tem je šlo za to, da so naši ljudje izgubili še zadnje upanje v obstoječe zvezne inštitucije, da se je poglobljala politična kriza in da se je vedno bolj širila eksistenčna negotovost. Zato so prihranjene devize raje zaupali kakšni tuji instituciji ugledne države (Končina, 1992, str. 142).

2.2 Dejavniki povpraševanja in ponudbe življenjskega zavarovanja

2.2.1 Dejavniki povpraševanja

V tem poglavju bom naštel in opisal najpomembnejše dejavnike, ki vplivajo na povpraševanje po življenjskem zavarovanju v določeni državi. Teh dejavnikov je kar nekaj, njihova moč in vpliv pa sta pri nekaterih večja, pri drugih pa manjša.

Dejavniki so (Skipper, 1998, str. 74):

- ekonomska stabilnost,
- politična stabilnost,
- BDP,
- inflacija in inflacijska pričakovanja,
- cena življenjskih zavarovanj,
- davčna politika,
- starostna struktura prebivalstva,
- kultura in
- religija.

Precej dejavnikov je takšnih, ki jih lahko dokaj točno napovemo ali ugotovimo, hkrati pa je povpraševanje po življenjskih zavarovanjih odvisno tudi od nepričakovanih dogodkov. Zelo pomembna je ekonomska stabilnost. Bolj kot je določena država ekonomsko stabilna, bolj potencialni zavarovanci zaupajo zavarovalnicam in posledično je zato življenjsko zavarovanje bolj razvito. Prav tako pomembna je politična stabilnost države. Še

najpomembnejši pa je po mojem mnenju BDP. Če ima država nizek bruto družbeni proizvod, se pravi da ni tako zelo razvita, potem kljub ekonomski in politični stabilnosti trg življenjskega zavarovanja ne more biti tako razvit.

Po dognanjih različnih študij je povpraševanje po življenjskih zavarovanjih v največji meri povezano z BDP, zato je zanimivo pogledati, kakšna je ta korelacija. Ponazorili jo bomo kot dohodkovno elastičnost in ta je po analizah švicarske pozavarovalnice SWISS RE okrog 1,35. To pomeni, da zvišanje BDP v povprečju za 1%, povzroči povečanje povpraševanja po življenjskih zavarovanjih za 1,35% (Skipper, 1998, str. 74).

Naslednja stvar, ki jo je potrebno upoštevati je dolgoročnost življenjskega zavarovanja. Ravno zaradi dolgoročnosti imajo velik vpliv tudi inflacija in inflacijska pričakovanja. V primeru, da je inflacija na nizki ravni ter da so inflacijska pričakovanja ugodna, so vzpostavljeni dobri pogoji za življenjsko zavarovanje.

Pomembna je tudi sama cena življenjskih zavarovanj. Le-ta je odvisna od konkurence med ponudniki zavarovanj v državi. Več je ponudnikov, ugodnejša je cena zavarovanj. Pri tem pa ne smemo pozabiti na še eno postavko, ki oblikuje ceno. To je davčna politika. Ugodnejša ko je davčna politika v določeni državi, se pravi manjši kot so davki, bolj je razvit trg življenjskega zavarovanja. To pomeni, da obstaja med višino davkov in razvitostjo trga življenjskih zavarovanj negativna korelacija.

Med pomembne dejavnike povpraševanja spada tudi starostna struktura prebivalstva. Le-ta pa s povpraševanjem po življenjskih zavarovanjih korelira pozitivno. Čim starejše je prebivalstvo, tem več je povpraševanja. Svoj doprinos prispevata tudi kultura in religija. V nekaterih vzhodnih državah, kot na primer na Japonskem, je varčevanje pomemben del kulture ljudi. Zato je tam tudi življenjsko zavarovanje iz tega vidika dobro sprejeto. Religija pa omejuje veliko muslimanov, ki se ravno zaradi nje poslužujejo življenjskih zavarovanj precej manj kot na primer vzhodnjaki.

2.2.2 Dejavniki ponudbe

Dejavniki ponudbe so (Skipper, 1998. str. 79):

- skupni kapital, ki ga investitorji izpostavijo tveganju,
- intenzivnost tveganja,
- pričakovani profit (za ta dejavnik velja logična domneva, ki pa ni dokazana) in
- zmogljivost nošenja rizika zavarovalnice.

Če pogledamo globalno je ponudba odvisna od skupnega kapitala, ki ga investitorji izpostavijo tveganju in od intenzivnosti tega tveganja. Če investitorji niso pripravljeni izpostaviti kapitala tveganju, lahko pride do krčenja ponudbe ali celo do »zloma«, kjer določene oblike zavarovanja sploh niso več dostopne. Obstoječe zavarovalnice lahko v takem primeru dvignejo cene in s tem profit, kar seveda spet privabi nov kapital in zveča ponudbo (Skipper, 1998, str. 79).

Ponudbena stran je veliko slabše proučena in analizirana kot stran povpraševanja, tako da ne obstaja toliko nekih konkretnih dejavnikov kot pri povpraševanju. Kljub temu pa obstaja logična domneva, da je ponudba funkcija pričakovanega profita. Ta domneva pa ni dokazana. Vemo tudi to, da ponudba pozitivno korelira z zmogljivostjo nošenja rizika, le-ta pa je odvisna od kapitala zavarovalnice in od njenega presežka.

2.3 Gospodarski in socialni pomen življenjskega zavarovanja

Gospodarski in socialni pomen življenjskega zavarovanja izhaja iz njegovega namena. Varuje posameznika in družino pred gospodarsko škodo ter izboljšuje dohodke. Preprečuje, da bi posamezniki padli na nižjo socialno stopnjo in da bi bile družine odvisne od podpore oziroma posojila ob dogodkih, ki zahtevajo večje izdatke ali povzročajo zmanjšanje dohodkov. Sočasno pa preprečuje še večje psihične strese prizadetih ljudi (Mehr, 1970, str. 1-3).

Namen življenjskega zavarovanja pa je preprečiti oziroma ublažiti denarne težave do katerih lahko pride ob smrti človeka. Po drugi strani pa je njegov namen tudi boljše življenje zavarovancev, ki doživijo dogovorjeno zavarovalno dobo.

Življenjsko zavarovanje ima kar nekaj pozitivnih učinkov za državo oziroma njeno gospodarstvo (Policy issues in insurance, 1996):

- Prispeva k socialni stabilnosti, ker posamezniku omogoča minimizirati finančni stres in skrbi. Še zlasti v primeru smrti zavarovanca zagotavlja bližnjim ekonomsko varnost pred finančnimi posledicami zaradi izpada dohodka zavarovanca;
- Posamezne vrste življenjskih zavarovanj (še zlasti rente) zavarovancem omogočajo, da poskrbijo tudi za svojo blaginjo po upokojitvi;
- Zavarovalnice lahko na osnovi življenjskega zavarovanja ponudijo boljše kreditne pogoje, pri čemer se zmanjša tveganje. Minimizarajo se tudi finančne motnje poslovanja, ki jih povzroči smrt vodilnih uslužbencev in lastnikov;
- Zmanjša finančno breme države za vzdrževanje upokojencev in tistih, ki

- so finančno prizadeti zaradi smrti zakonca ali družinskega člana;
- Je podpora celotnemu gospodarskemu razvoju. Z akumulacijo majhnih prispevkov od premij zavarovalnih polic zberejo zavarovalnice ogromno kapitala na narodnogospodarski ravni. V tem pogledu delujejo kot finančni posrednik med varčevalci (zavarovanci) in investitorji.

2.4 Primerjava življenjskega zavarovanja v Sloveniji z ostalimi državami v združenju CEA (Comite europeen des assurances)

V tem poglavju bom primerjal življenjsko zavarovanje po posameznih državah, ki so v združenju CEA. V tem združenju je 31 držav. Ker ne obstajajo podatki posebej za mešano življenjsko zavarovanje in s tem za zavarovalno premijo mešanega življenjskega zavarovanja, bom primerjal celotne zavarovalne premije življenjskega zavarovanja. Zanima me predvsem kako na tem področju stoji Slovenija v primerjavi z ostalimi državami in kako sta se gibala zavarovalna premija življenjskega zavarovanja in njen delež v celotni premiji od leta 1992 dalje.

2.4.1 Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja (mio EUR) in njen delež v celotni premiji

Tabela 1: Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja (mio EUR) in njen delež v celotni premiji za leta 2001, 2002 in 2003

Leto	2001	2001	2002	2002	2003	2003
	Zav. premija ž. z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž. z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž. z. v mio EUR	Delež
Država						
Avstrija	5.831	46.8%	5.711	44.9%	5.808	43.9%
Belgija	13.235	65.0%	14.400	64.6%	18.138	68.4%
Švica	22.344	65.3%	23.835	65.3%	21.486	63.3%
Ciper	251	55.3%	260	53.5%	257	50.0%
Češka	879	35.0%	1.085	37.6%	1.282	39.2%
Nemčija	62.364	46.1%	65.068	46.0%	68.600	46.3%
Danska	8.160	65.2%	8.899	64.3%	9.678	65.1%
Estonija	23	20.0%	29	20.6%	37	22.0%
Španija	23.029	54.7%	26.627	55.2%	17.675	42.6%
Finska	9.367	79.3%	9.680	79.0%	9.478	78.1%
Francija	84.635	66.1%	85.500	64.8%	93.100	65.0%
Vel. Britanija	171.317	73.1%	168.288	70.6%	132.431	66.1%
Grčija	1.292	48.9%	1.310	45.3%	1.435	44.4%
Madžarska	712	41.7%	859	40.9%	849	40.2%
Irska	7.168	70.2%	7.253	64.7%	7.978	62.9%
Islandija	21	7.9%	27	9.0%	27	9.5%
Italija	46.329	60.8%	55.294	63.0%	62.261	64.4%
Luksemburg	5.414	85.5%	5.483	85.1%	5.483	85.1%
Latvija	6	3.6%	7	3.8%	8	4.3%
Malta	81	47.0%	99	47.7%	91	47.0%
Nizozemska	25.814	58.9%	24.030	54.5%	24.300	52.5%
Norveška	4.020	53.3%	5.365	56.8%	5.227	56.1%
Poljska	2.631	41.4%	2.923	42.8%	2.403	45.2%
Portugalska	4.487	56.2%	4.562	54.2%	5.400	57.1%
Švedska	12.854	73.9%	11.746	69.3%	12.624	67.5%
Slovenija	225	21.4%	282	22.7%	302	23.8%
Slovaška	324	43.6%	377	43.2%	415	40.7%
Turčija	363	18.4%	398	18.5%	457	18.5%
Skupaj	513.174	62.7%	529.589	61.1%	507.451	59.3%

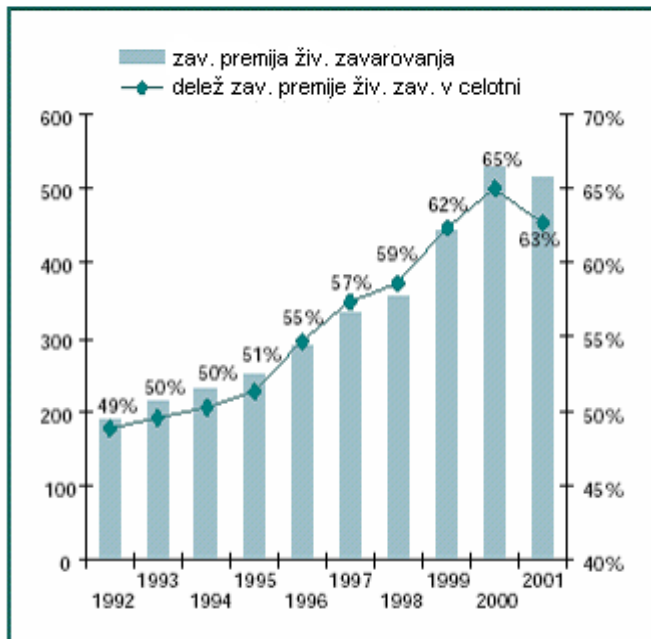
Vira: European insurance in figures, 2004;

The european life insurance market in 2001, 2003.

V letu 2003 je skupna zavarovalna premija življenjskega zavarovanja znašala 507,451 milijarde EUR. To je skoraj 60% celotne (življenjsko in premoženjsko zavarovanje) premije. Leta 1992 je (kot lahko vidimo v Tabeli 1, v prilogah) ta delež znašal manj kot 50%, 10 let kasneje pa, kot že rečeno,

skoraj 60%. Kljub temu pa sta se tako delež, kot tudi zavarovalna premija življenjskega zavarovanja leta 2003 znižala glede na leto poprej. To se je zgodilo že 3. leto zapored. Strokovnjaki pa kljub temu napovedujejo, da bo v prihodnjih letih zavarovalna premija življenjskega zavarovanja naraščala tako absolutno, kot tudi relativno.

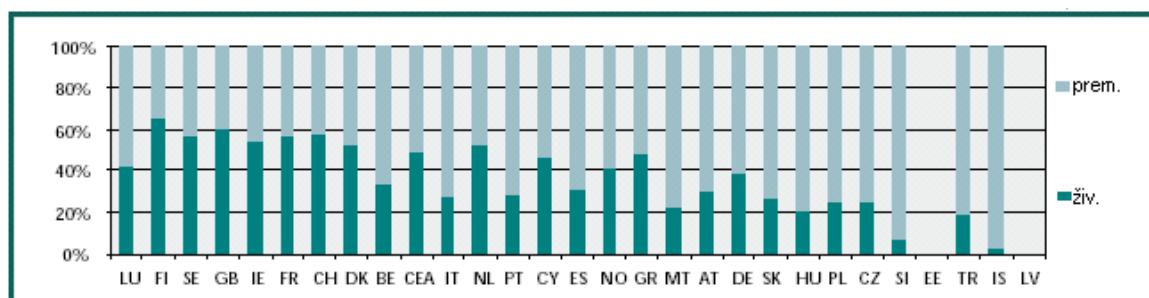
Slika 1: Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja in njen delež v celotni premiji od leta 1992 do leta 2001

Vir: The european life insurance market in 2001, 2003.

Na sliki 1 lahko vidimo, da je delež zavarovalne premije življenjskega zavarovanja od leta 1992, pa vse do leta 2000 neprestano naraščal. V tem obdobju se je povečal za 16 odstotnih točk. Nato pa je, kot sem omenil že zgoraj, začel padati.

Slika 2: Delež zavarovalne premije življenjskega zavarovanja in delež zavarovalne premije premoženjskega zavarovanja v letu 1992

Vir: The european life insurance market in 2001, 2003.

Kot lahko vidimo na Sliki 2, je imelo leta 1992 le 8 držav delež zavarovalne premije življenjskega zavarovanja višji od deleža zavarovalne premije premoženjskega zavarovanja. V letu 2003 (Tabela 1) pa je teh držav že 13 in pa 1, ki ima deleža enaka.

Države v združenju CEA predstavljajo 32% celotnega svetovnega zavarovalnega trga in so tako pred Ameriko (31%) in tudi Japonsko (25%).

Če se sedaj osredotočimo na primerjavo Slovenije z ostalimi državami, takoj vidimo, da je naš trg življenjskega zavarovanja eden najmanjših. Med vsemi temi državami zaseda Slovenija 23. mesto. Za nami so samo Ciper, Estonija, Islandija, Latvija in pa Malta. Hrvaška, Lihtenštajn in Litva, ki so zadnje vstopile v to združenje, so prav tako za nami, a njihovi točni podatki se bodo objavili šele za leto 2004. Tudi če naredimo primerjavo glede na delež zavarovalne premije življenjskega zavarovanja v celotni, se rezultat ne spremeni kaj dosti. Po tem kriteriju smo 24. po vrsti, pred Estonijo, Islandijo, Latvijo in Turčijo. Kljub temu pa se je v Sloveniji ta delež od leta 1992 precej zvišal. Takrat je znašal le 7,5%, medtem ko je sedaj že 23,8%. Pri mnogih državah, kot so na primer Švica, Nemčija, Francija,... se je ta delež povečal za manj kot 10 odstotnih točk. Za Nizozemsko pa celo velja, da se je njen delež zmanjšal z 53,2% na 52,5%. V Belgiji in Italiji je ta delež poskočil za več kot 30 odstotnih točk, v Luksemburgu pa celo za več kot 40 odstotnih točk in je leta 2003 znašal kar 85,1%. Preko 70% ima le še Finska, čeprav so imele leta 2001 več kot 70% tudi Velika Britanija, Irska in pa Švedska. V vseh teh 3 državah pa je v zadnjih 2 letih prišlo do kar opaznega padca.

2.4.2 Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja po državah

Tabela 2: Delež zavarovalne premije življenjskega zavarovanja po državah, ki so v združenju CEA

Leto	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Država						
Vel. Britanija	28.300%	29.600%	34.100%	36.600%	33.300%	31.800%
Francija	23.000%	18.200%	16.900%	17.100%	16.400%	16.100%
Nemčija	15.000%	14.800%	13.300%	11.600%	12.300%	12.300%
Italija	5.700%	7.400%	8.000%	7.500%	9.000%	10.400%
Španija	3.500%	3.500%	3.900%	4.500%	4.500%	5.000%
Nizozemska	5.200%	5.500%	4.600%	4.400%	5.000%	4.500%
Švica	5.800%	6.100%	4.700%	3.900%	4.300%	4.500%
Belgija	1.900%	2.300%	2.300%	2.400%	2.600%	2.700%
Švedska	2.100%	2.200%	2.500%	2.700%	2.500%	2.200%
Finska	1.800%	2.000%	1.800%	1.800%	1.800%	1.800%
Danska	1.700%	1.900%	1.400%	1.300%	1.600%	1.700%
Irska	1.000%	1.300%	1.400%	1.400%	1.400%	1.400%
Avstrija	1.100%	1.200%	1.100%	1.000%	1.100%	1.100%
Luksemburg	1.100%	1.200%	1.100%	1.100%	1.100%	1.000%
Norveška	0.900%	0.900%	0.800%	0.700%	0.900%	1.000%
Portugalska	0.700%	0.800%	0.800%	0.700%	0.900%	0.900%
Poljska	0.300%	0.400%	0.400%	0.400%	0.500%	0.600%
Grčija	0.300%	0.300%	0.300%	0.200%	0.300%	0.200%
Češka	0.100%	0.100%	0.100%	0.100%	0.200%	0.200%
Madžarska	0.100%	0.100%	0.100%	0.100%	0.100%	0.200%
Turčija	0.060%	0.070%	0.070%	0.100%	0.100%	0.100%
Slovaška	0.040%	0.040%	0.040%	0.050%	0.060%	0.070%
Slovenija	0.040%	0.040%	0.030%	0.030%	0.040%	0.050%
Ciper	0.050%	0.050%	0.130%	0.070%	0.050%	0.050%
Hrvaška					0.020%	0.030%
Malta	0.010%	0.010%	0.010%	0.020%	0.020%	0.020%
Litva					0.010%	0.010%
Estonija	0.002%	0.004%	0.003%	0.004%	0.004%	0.005%
Islandija	0.002%	0.003%	0.003%	0.003%	0.004%	0.005%
Latvija				0.003%	0.001%	0.001%
Skupaj	100.000%	100.000%	100.000%	100.000%	100.000%	100.000%

Vir: European insurance in figures, 2004.

Kot lahko razberemo iz tabele, predstavlja največji evropski trg življenjskega zavarovanja Velika Britanija. Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja v tej državi znaša skoraj tretjino zavarovalne premije življenjskega zavarovanja v vseh državah, ki so v združenju CEA. Na 2. mestu je Francija, ki pa ima kar dvakrat manj premije. Sledi Nemčija z dobrimi 20%. Če k tem 3 državam prištejemo še Italijo z malce več kot 10%, dobimo že več kot 70% evropskega trga. Morda je zanimivo dejstvo tudi to, da je leta 2000 Španija iz 5. mesta izrinila Nizozemsko, a je le-ta že leto kasneje zopet prišla na svojo

standardno pozicijo. Leta 2002 pa jo je Španija zopet prehitela. Slovenija je z 0,05% na 23. mestu. Turčija in Slovaška nista prav dosti pred nami, medtem ko za ostalimi državami zaostajamo že kar precej. Slovenija je imela 0,04% delež že leta 1997, nato v letih 1999 in 2000 padla na 0,03%, se v letu 2001 vrnila na 0,04%, leta 2002 pa je bil njen delež že 0,05%. Turčija pa je imela na primer v letu 1997 0,06%, leta 2002 pa že 0,1%. Ali pa na primer Češka, ki je iz 0,1% prešla na 0,2%.

Na splošno lahko rečemo, da so od leta 1997 pa do 2002 največjo rast imele vzhodne in južne države. V Franciji, Nemčiji, Švici in pa na Nizozemskem pa je prišlo do največjega padca.

2.5 Zavarovalne podvrste življenjskega zavarovanja

Zavarovalne podvrste življenjskega zavarovanja so (Življenjska zavarovanja Zavarovalnice Triglav, d.d., 2004):

- življenjsko zavarovanje za primer smrti,
- življenjsko zavarovanje na doživetje,
- mešano življenjsko zavarovanje,
- naložbeno življenjsko zavarovanje,
- študentsko življenjsko zavarovanje in
- dotno življenjsko zavarovanje.

2.5.1 Življenjsko zavarovanje za primer smrti

Poznamo 2 osnovni vrsti življenjskega zavarovanja za primer smrti. To sta terminsko življenjsko zavarovanje in zavarovanje za celo življenje.

Terminsko življenjsko zavarovanje je zavarovanje, pri katerem se zavarovalnica obveže, da bo upravičencu iz zavarovalne pogodbe izplačala določeno zavarovalno vsoto v primeru, da zavarovanec umre v obdobju, ki je določeno v zavarovalni polici. To obdobje lahko traja 1, 5, 10 ali pa 20 let, lahko pa je tudi vezano na starost zavarovanca. To pomeni, da lahko traja na primer do zavarovančevega 60. ali 70. leta.

Za razliko od terminskega, pa zavarovanje za celo življenje zavezuje zavarovalnico, da mora zavarovalno vsoto plačati, ko zavarovanec umre. Tu ni nikakršne omejitve.

2.5.2 Življenjsko zavarovanje na doživetje

Ta podvrsta življenjskega zavarovanja je bolj teoretična kot pa praktična. Zavarovanec dobi izplačano zavarovalno vsoto le v primeru, če doživi določeno starost, ki je navedena v pogodbi. Če pred to starostjo umre, pa zavarovalnica ne izplača ničesar. Ravno zaradi tega spada ta vrsta bolj pod varčevanje kot pod zavarovanje. Lahko bi celo rekli, da gre za negacijo zavarovalstva, saj ob nastalem škodnem dogodku, se pravi ob smrti zavarovanca, »profitira« zavarovalnica in ne upravičenec.

2.5.3 Mešano življenjsko zavarovanje

Mešano življenjsko zavarovanje je kombinacija življenjskega zavarovanja za primer smrti in življenjskega zavarovanja na doživetje. Je najbolj razširjena oblika življenjskega zavarovanja. O njem govorimo takrat, ko imamo opravka z življenjskim zavarovanjem z dogovorjeno dolžino zavarovalnega obdobja in dogovorjeno višino zavarovalne vsote. Slednja se izplačuje tako v primeru smrti med samim trajanjem zavarovanja, kot tudi v primeru doživetja starosti, ki je določena v zavarovalni pogodbi.

2.5.4 Naložbeno življenjsko zavarovanje

Naložbeno življenjsko zavarovanje je zavarovanje, pri katerem zavarovalec sam prevzame naložbeno tveganje. Ta oblika življenjskega zavarovanja igra v razvitih državah precej pomembno vlogo že kar nekaj časa. Pomembnost in delež te oblike življenjskega zavarovanja pa še vedno naraščata. V nekaterih državah, kot so na primer Avstralija, Belgija, Francija, Kanada in pa ZDA, znaša delež premije naložbenih zavarovanj v skupni zavarovalni premiji življenjskih zavarovanj okoli 50% in pa še celo več (Naložbeno življenjsko zavarovanje v razvitem svetu, 2004).

Zavarovanja, pri katerih zavarovalec prevzame naložbeno tveganje, se pri nas šele uveljavljajo, v prihodnosti pa bodo gotovo imela pomembno vlogo. Zavarovalna vsota se pri teh zavarovanjih spreminja z indeksom, na katerega je zavarovanje vezano. Najpogosteje se zavarovalna vsota veže na borzni indeks ali na indeks naložbenega portfelja, ki ga zavarovalnica oblikuje sama. Skleniti pa je mogoče vse oblike življenjskih zavarovanj. Možni so tudi dogovori o najmanjši vrednosti indeksa oziroma dogovori o največjem možnem padcu v nekem časovno omejenem obdobju itd (Kranjec, 2003, str. 17).

2.5.5 Štipendijsko življenjsko zavarovanje

Štipendijsko življenjsko zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, ki predstavlja kombinacijo zavarovanja in varčevanja. Njegov namen je, da se otroku, z varčevanjem od dogovorjenega dne in za dogovorjeno dobo, zagotovi izplačevanje štipendije. Ob tem pa je oseba, ki to zavarovanje sklene, v času plačevanja premije življenjsko zavarovana. V primeru če ta zavarovana oseba v času plačevanja premije umre, zavarovalnica otroku še naprej izplačuje štipendijo, premije pa ni več potrebno plačevati.

2.5.6 Dotno življenjsko zavarovanje

Pri tej obliki življenjskega zavarovanja gre za to, da se otroku zagotovi dote, ob tem pa je oseba, ki zavarovanje sklene, v času plačevanja premije ves čas življenjsko zavarovana. Ob sklenitvi zavarovanja zavarovana oseba sama izbere višino dote ali višino premije ter upravičenca zavarovanja, ki bo doto prejel ob svoji poroki. V primeru smrti zavarovane osebe v času plačevanja premije, se le-ta preneha plačevati, otrok pa je kljub temu upravičen do izplačila dote v višini in v obdobju, ki je bilo dogovorjeno ob sklenitvi zavarovanja.

2.6 Analiza mešanega življenjskega zavarovanja

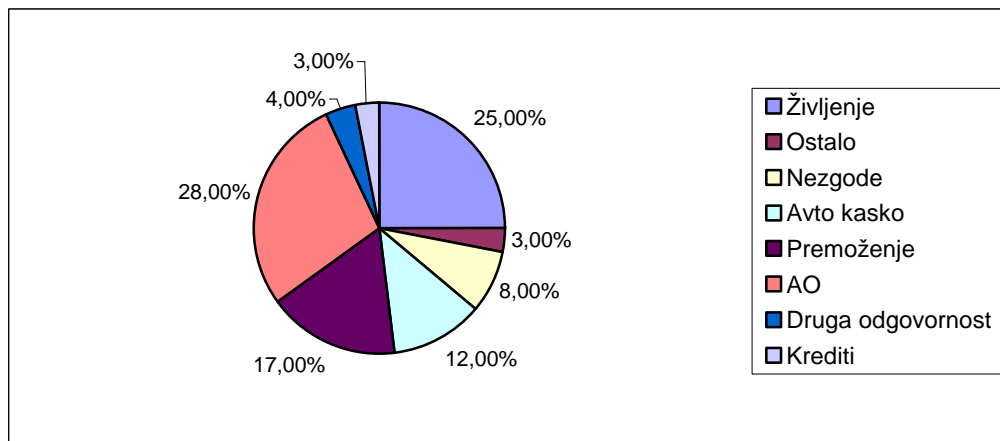
2.6.1 Izbira zavarovalnic

Za analizo na slovenskem trgu življenjskih zavarovanj sem izbral 3 zavarovalnice, in sicer Zavarovalnico Triglav d.d. (v nadaljevanju Triglav), Zavarovalnico Maribor d.d. (v nadaljevanju Maribor) ter Merkur Zavarovalnico d.d. (v nadaljevanju Merkur). Za njih sem se odločil na podlagi kriterija o tržnem deležu. Omenjene tri zavarovalnice imajo namreč skupaj 76,8% tržni delež na področju življenjskih zavarovanj. Delež Triglava je 49,88%, delež Maribora 17,7% in delež Merkurja 9,22% (glej Tabela 5, na strani 18).

2.6.2 Stanje na slovenskem trgu življenjskih zavarovanj

Podatki se nanašajo na življenjsko zavarovanje.

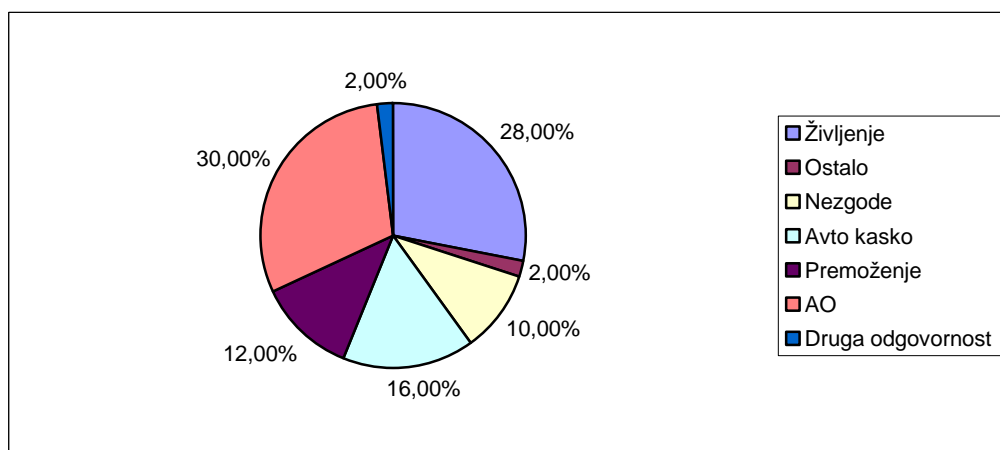
Slika 3: Sestava zavarovalnega portfelja glede na bruto obračunano premijo 2003 Triglava

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2004.

Kot lahko vidimo iz slike, ima Triglav relativno majhen delež premij življenjskih zavarovanj glede na ostale vrste zavarovanj.

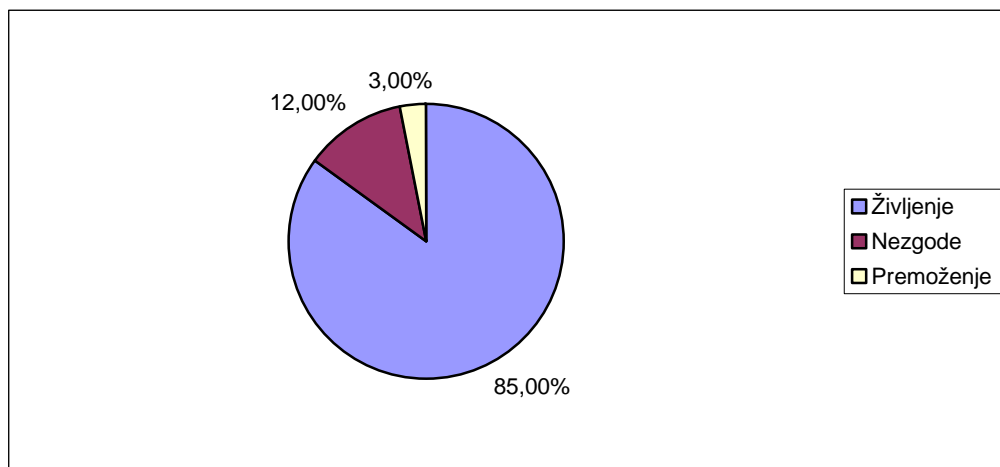
Slika 4: Sestava zavarovalnega portfelja glede na bruto obračunano premijo 2003 Maribora

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2004.

Tudi delež premij življenjskih zavarovanj Maribora ne presega tretjine vseh vrst zavarovanj.

Slika 5: Sestava zavarovalnega portfelja glede na bruto obračunano premijo 2003 Merkurja

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2004.

Pri Merkurju pa je delež premij iz življenjskih zavarovanj več kot 80%

Tabela 3: Tržni deleži zavarovalnic 2001*

Zavarovalnice	Vrsta zavarovanj		
	vsa	življenjska	premoženjska
SKUPAJ	100.00%	100.00%	100.00%
Triglav	42.28%	50.25%	40.41%
Vzajemna	21.52%	0.00%	26.59%
Maribor	13.37%	21.40%	11.47%
Adriatic	9.85%	3.65%	11.32%
Slovenica	4.62%	3.51%	4.89%
Tilia	2.73%	1.43%	3.03%
Merkur	2.47%	10.88%	0.49%
Grawe	1.61%	6.23%	0.52%
Generali	1.26%	2.41%	0.99%
Krekova	0.28%	0.21%	0.29%
Concordia	0.01%	0.03%	0.00%

*Tržni deleži glede na skupni znesek bruto obračunanih premij 11 zavarovalnic, ki poslujejo po Zzavar

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2002.

Tabela 4: Tržni deleži zavarovalnic 2002*

Zavarovalnice	Vrsta zavarovanj		
	vsa	življenjska	premoženjska
SKUPAJ	100.00%	100.00%	100.00%
Triglav	42.67%	51.43%	40.51%
Vzajemna	21.08%	0.00%	26.26%
Maribor	13.20%	19.95%	11.55%
Adriatic	9.99%	3.61%	11.56%
Slovenica	4.68%	3.73%	4.91%
Tilia	2.60%	1.22%	2.94%
Merkur	2.36%	10.08%	0.46%
Grawe	1.73%	6.35%	0.59%
Generali	1.54%	3.47%	1.07%
Krekova	0.15%	0.14%	0.15%
Triglav, zdravstvena	0.00%	0.01%	0.00%

*Tržni deleži glede na skupni znesek bruto obračunanih premij 11 zavarovalnic, ki poslujejo po ZZavar

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2003.

Tabela 5: Tržni deleži zavarovalnic 2003*

Zavarovalnice	Vrsta zavarovanj		
	vsa	življenjska	premoženjska
SKUPAJ	100.00%	100.00%	100.00%
Triglav	42.53%	49.88%	40.57%
Vzajemna	19.85%	0.00%	25.15%
Maribor	13.27%	17.70%	12.09%
Adriatic	9.91%	3.15%	11.72%
Slovenica	4.89%	4.84%	4.91%
Tilia	2.77%	1.12%	3.21%
Merkur	2.31%	9.22%	0.47%
Grawe	1.84%	6.38%	0.63%
Generali	1.76%	3.88%	1.19%
NLB Vita	0.84%	3.79%	0.06%
Krekova	0.02%	0.04%	0.02%
Triglav, zdravstvena	0.00%	0.00%	0.00%

*Tržni deleži glede na skupni znesek bruto obračunanih premij 12 zavarovalnic, ki poslujejo po ZZavar

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2004.

2.6.3. Primerjava vsebine življenjskega zavarovanja

Vsebino življenjskega zavarovanja sem primerjal tako, da sem primerjal splošne pogoje za življenjsko zavarovanje. Za osnovo sem se odločil vzeti splošne pogoje za življenjsko zavarovanje Triglava. Te pogoje bom primerjal s splošnimi pogoji za življenjsko zavarovanje Maribora in s splošnimi pogoji Merkurja. Te pogoje bom primerjal tako, da bom določeno določilo, kot na primer obveznosti zavarovalnice, primerjal pri vseh 3 zavarovalnicah in ugotavljal najpomembnejše razlike. Poleg tega bom navedel in opisal tudi določila, ki jih ima samo ena od zavarovalnic.

2.6.3.1 Uvodna določila

Sestavni del pogodbe o življenjskem zavarovanju, sklenjenem med zavarovalcem in Triglavom, so tudi splošni pogoji za življenjsko zavarovanje. Medtem ko se zavarovalec v pogodbi o življenjskem zavarovanju obveže, da bo zavarovalnici plačeval določena denarna sredstva (premije), pa se na drugi strani zavarovalnica obveže, da bo ob nastopu zavarovalnega primera, izpolnila z zavarovalno pogodbo določene pogodbene obveznosti.

Izrazi, navedeni v teh splošnih pogojih pomenijo:

- ponudnik – oseba, ki želi skleniti zavarovanje in v ta namen predloži pisno ponudbo zavarovalnici;
- zavarovalec – fizična ali pravna oseba, ki sklene zavarovalno pogodbo z Zavarovalnico;
- upravičenec – oseba, v korist katere se sklene zavarovanje;
- zavarovana oseba – oseba, od katere smrti ali doživetja je odvisno izplačilo zavarovalne vsote;
- zavarovalna vsota – je pogodbena obveznost zavarovalnice, ki se izplača v enkratnem znesku ali v večkratnih zneskih;
- osnovno zavarovanje – je v skladu s posebnim delom sklenjena pogodba življenjskega zavarovanja;
- dodatno zavarovanje – je zavarovanje, ki je priključeno osnovnemu življenjskemu zavarovanju.

Življenjsko zavarovanje se lahko sklene z zdravniškim pregledom ali brez njega.

Življenjsko se lahko zavarujejo le zdrave osebe, ki so stare od vključno 14 pa do vključno 65 let. Pri tem je omejitev, da pri zavarovanjih z omejenim trajanjem zavarovanja, ob izteku zavarovanja niso starejše od 75 let. Tisti, ki niso popolnoma zdravi, se lahko zavarujejo le po dopolnilnih pogojih. Enako

velja za vse starejše od 65 let. Nično je zavarovanje za primer smrti osebe, ki še ni stara 14 let in osebe, ki ji je popolnoma odvzeta poslovna sposobnost.

S pisno pogodbo se določijo odnosi med zavarovalcem in zavarovalnico in pa tudi vse njune pravice ter dolžnosti. Sestavni deli pogodbe o življenjskem zavarovanju so: ponudba z dopolnili in izjavami, zdravniško spričevalo, polica, splošni pogoji, dopolnilni pogoji za dodatna zavarovanja, morebitne posebne pisne izjave zavarovalca, zavarovane osebe in zavarovalnice, kakor tudi druge priloge in dodatki k polici.

Dogovori morajo biti sklenjeni pisno. Drugače ne veljajo. Za dan veljave izjav zavarovalca ali zavarovalnice, ki jih predložita drug drugemu se šteje tisti dan, ko jih prejemnik prejme. V primeru pošiljanja po pošti, se kot dan prejema šteje dan, ko je bilo priporočeno pismo oddano na pošti. Vse spremembe, ki imajo za posledico spremembo jamstva zavarovalnice, začnejo veljati najprej 1. v naslednjem mesecu po prejemu zahteve.

Maribor namesto izraza zavarovalec uporablja izraz sklenitelj, namesto izraza zavarovana oseba pa izraz zavarovanec.

Poleg tega ima navedeno, da je mogoče zavarovati samo zdrave osebe od izpolnjenega 14. leta do izpolnjenega 65. leta ter da je po dopolnilnih pogojih mogoče zavarovati le osebe, ki niso popolnoma zdrave.

Merkur prav tako uporablja naziv zavarovanec, za osebo, ki sklene zavarovalno pogodbo z zavarovalnico pa ima ime tako zavarovalec, kot tudi sklenitelj. Poleg tega ima opredeljena tudi pojma zavarovalnica – Merkur zavarovalnica d.d. Ljubljana ter zavarovalni primer – smrt zavarovanca ali njegovo doživetje v pogodbi določene dobe. Naj omenim še, da niti Maribor niti Merkur nimata pojasnjenih pojmov zavarovalna vsota, osnovno zavarovanje in dodatno zavarovanje.

Merkurjevi splošni pogoji določila o starosti ne vsebujejo, zato pa je starost opredeljena v reklamnih letakih. Pristopna starost se določi tako, da se od leta, v katerem se zavarovanje začne, odšteje leto rojstva zavarovanca. Pri vseh osebah, mlajših od 20 let, se pristopna starost zaokroži na 20 let. Najnižja dopolnjena pristopna starost znaša 14 let, pri čemer je potreben podpis staršev oziroma skrbnika, najvišja starost pa je 65 let. Zanimiva je tudi določba, da se vse ženske »pomladijo«. Od njihove starosti se namreč odšteje 5 let, kljub temu pa ob pristopu k zavarovanju ženska ne sme biti starejša od 65 let (Reklamni letak Merkur zavarovalnice).

Razlike v poimenovanju udeležencev pri zavarovalni pogodbi so precej nepomembne, saj so to le oblikovne razlike. Pomembna pa je vsebina in ne oblika. Zato pa je toliko bolj zanimiva in hkrati tudi pomembna razlika pri prvem členu določilo Merkurja o »pomladitvi« žensk. S tem, ko se od starosti ženske odšteje 5 let, je sklenitev zavarovanja za žensko ugodnejša.

2.6.3.2 Ponudba in polica

Ponudba za življenjsko zavarovanje se predloži v pisni obliki na obrazcu zavarovalnice. Bistveni elementi pogodbe so vsebovani v ponudbi.

V 8 dneh od dne, ko je ponudba za sklenitev pogodbe prispela na zavarovalnico, mora le-ta ponudnika obvestiti ali ponudbo sprejema ali ne. Ponudnik pa lahko določi tudi krajši rok. V primeru, da pa je potreben še zdravniški pregled, se rok trajanja podaljša na 30 dni. Če zavarovalnica v tem roku ne odkloni ponudbe, ki se ne odmika od pogojev, po katerih sklepa predlagano zavarovanje, se šteje, da je ponudba sprejeta in da je pogodba sklenjena tistega dne, ko je ponudba prispela na zavarovalnico.

Za veljavnost pogodbe morata ponudbo, ki je sestavi del pogodbe podpisati tako zavarovalec kot zavarovalnica. V primeru, da zavarovalec in zavarovana oseba nista ista oseba, pa je za veljavnost pogodbe potreben na ponudbi tudi podpis zavarovane osebe.

Zavarovalnica izstavi polico v 1 izvodu po podatkih iz ponudbe. V polici morajo biti navedeni podatki o zavarovalnici, zavarovalcu, zavarovani osebi, z njenimi rojstnimi podatki, zavarovane nevarnosti, začetek in trajanje zavarovanja, zavarovalna vsota, premija, upravičenci, tabela znižanih zavarovalnih vsot in odkupnih vrednosti, datum izstavitve police in podpis zavarovalnice. Če se polica bistveno razlikuje od ponudbe in drugih pisnih izjav zavarovalca, lahko ta razlikam pisno ugovarja v 1 mesecu po prejemu police. Če tega ne stori, velja vsebina police.

Maribor ima ta člen razdeljen na 2 člena. Eden se imenuje ponudba, drugi pa polica. Kar se tiče ponudbe so določila enaka, pri polici pa je dodanih še nekaj točk. Ena izmed njih je opredelitev police. Polica je listina o sklenjeni pogodbi za življenjsko zavarovanje. Dodano je tudi, da so splošni pogoji za življenjsko zavarovanje sestavni del police življenjskega zavarovanja. Potem je tu še določilo, da če je življenjskemu zavarovanju priključeno dodatno nezgodno zavarovanje, potem so sestavni del pogodbe tudi splošni pogoji za nezgodno zavarovanje. Le-ti imajo za nezgodno zavarovanje nadrejeno

veljavo. In kot zadnje: polica življenjskega zavarovanja se lahko glasi na določeno ime ali po odredbi, ne more pa se glasiti na prinositelja.

Merkur pa ima v splošnih pogojih navedeno in opredeljeno le, kar se tiče ponudbe. Za razliko od ostalih 2 zavarovalnic, ima navedeno tudi določilo, da mora ponudnik v primeru povečanja nevarnosti med predložitvijo in sprejemom ponudbe takoj, ko za to izve, zavarovalnici to prijaviti. Kot povečanje nevarnosti se šteje predvsem hujša bolezen ali poškodba zavarovanca. Še en dodatek: v kolikor ni drugače dogovorjeno, velja za zavarovalno pogodbo pozitivna zakonodaja Republike Slovenije, predvsem XXVI. poglavje Obligacijskega zakonika.

Ta člen ima najboljše in najbolj jasno opredeljen Maribor. To se vidi že po tem, da sta pri Mariboru to 2 člena in sta oba opisana precej podrobno. Na drugi strani pa Merkur o polici nima nobenih navedb, tako da bi to lahko označili kot pomanjkljivost.

2.6.3.3 Trajanje zavarovanja

3. člen govori o trajanju zavarovanja, in pravi, da zavarovanje vedno začne veljati 1. dan v mesecu in sicer ob polnoči. Takrat se začne tudi jamstvo zavarovalnice, če je ponudnik do takrat vplačal znesek celotne 1. premije, ali če je podpisal izjavo, s katero dovoljuje odtegotvanje zavarovalne premije s svojega računa.

1. premija mora biti plačana pred začetkom zavarovanja. Če ni tako, potem, se jamstvo zavarovalnice za primer smrti začne ob polnoči tistega dne, ko je 1. premija plačana v celoti, s pogojem, da se zdravstveno stanje zavarovane osebe od podpisa ponudbe ni poslabšalo.

Zavarovanje poteče ob polnoči tistega dne, ki je na polici naveden kot potek zavarovanja ali ob smrti zavarovane osebe oziroma ene od zavarovanih oseb.

Začetek, trajanje in potek zavarovanja so določeni na ponudbi in polici.

Maribor nima dela o podpisu izjave, s katero ponudnik dovoljuje odtegotvanje zavarovalne premije s svojega računa, zato pa ima poleg plačila zneska celotne 1. premije tudi možnost plačila 1. obroka dogovorjene premije na blagajni.

Merkur pa ima ta člen drugačen. Že njegovo ime je zavarovalno kritje in ne trajanje zavarovanja. Navedbe pa so sledeče:

Zavarovalno kritje prične tisti dan, ko se sklene zavarovalna pogodba in ko je plačana 1. ali enkratna premija vključno s plačilom stroškov izdelave police in morebitnih javnih dajatev.

Pred datumom, ki je na polici naveden kot začetek zavarovanja, ni zavarovalnega kritja.

Zavarovalno kritje preneha z dnem, ki je na polici naveden kot konec zavarovanja. Pogodbe ni možno molče podaljšati.

V primeru, da polica nudi takojšnje zavarovanje, veljajo določbe, ki so navedene na hrbtni strani ponudbe.

Pri 3. členu so razlike med zavarovalnicami dokaj nepomembne in so bolj ali manj nevsebinske narave. To pomeni, da je trajanje zavarovanja pri vseh 3 zavarovalnicah opredeljeno enako, je pa nekaj razlik kar se tiče plačevanja premije.

2.6.3.4 Obveznosti zavarovalnice

V kolikor zavarovana oseba pri zavarovanju, sklenjenem brez zdravniškega pregleda, umre v prvih 6 mesecih od začetka jamstva, je zavarovalnica dolžna izplačati upravičencu polovico zavarovalne vsote za smrt takoj po smrti zavarovane osebe.

Ne glede na določila 1. odstavka tega člena zavarovalnica jamči s celotno zavarovalno vsoto tudi:

1. če je zavarovanje sklenjeno z zdravniškim pregledom;
2. v primeru smrti zavarovane osebe zaradi nezgode, nosečnosti ali poroda;
3. pri novem zavarovanju, sklenjenem brez zdravniškega pregleda, z začetkom najkasneje 3 mesece po doživetju prejšnjega zavarovanja pri Triglavu.

Maribor ima ta člen precej drugačen. Nima namreč nobene od navedb Triglava, zato pa pravi, da zavarovalnica prevzame jamstvo za slučaj smrti zavarovanca pred datumom, ki je v polici naveden kot začetek zavarovanja, to je ob polnoči tistega dne, ko je na pošti ali banki potrjeno vplačilo 1. premije. V tem primeru se izplača zavarovalna vsota, v kolikor sklenjeno zavarovanje

ustreza pogojem Maribora, vendar največ do zneska, ki ga določa na predlog strokovne službe uprava Maribora.

Merkur določila o obveznostih zavarovalnice nima.

Pri tem, 4. členu splošnih pogojev se je najbolj izkazal Triglav, najmanj pa Merkur. Slednji namreč tega člena sploh nima. Triglav pa zelo podrobno razloži v katerih primerih jamči zavarovalnica s celotno zavarovalno vsoto ter kdaj s polovico te vsote.

2.6.3.5 Omejitev in izključitev jamstva zavarovalnice

Zavarovalnica ne izplača zavarovalne vsote, temveč do tedaj zbrano matematično rezervacijo:

1. če je zavarovana oseba v prvih 2 letih trajanja zavarovanja napravila samomor ali ga je poskusila napraviti, ne glede na to, kdaj je za njegovimi posledicami umrla;
2. če je zavarovana oseba umrla zaradi vojnih dogodkov.

Prav tako zavarovalnica ne izplača zavarovalne vsote, če je smrt zavarovane osebe namerno povzročil upravičenec. Če pa je bila do tedaj premija plačana najmanj za 3 leta, izplača zavarovalnica matematično rezervacijo zavarovalcu oziroma njegovim dedičem.

Maribor ima določilo, da če je zavarovanec umrl zaradi vojnih dogodkov, zavarovalnica upravičencu izplača matematično rezervo, v kolikor v polici ni drugače dogovorjeno. Tudi če je zavarovanec umrl zaradi izvršitve smrtne kazni, izplača zavarovalnica matematično rezervo.

Merkur ima ta člen, ki je pri Triglavu pod številko 5, razdeljen na 2 člena, ki sta tudi drugače poimenovana. 1. se imenuje obseg zavarovalnega kritja in ima sledeča določila: Zavarovalno kritje obstaja načeloma neodvisno od tega, kaj je vzrok zavarovalnega primera. Če je Republika Slovenija vpletena v vojne dogodke ali prizadeta od nuklearne katastrofe, izplača zavarovalnica pri zaradi tega povzročenih zavarovalnih primerih matematično rezervo. Matematično rezervo izplača zavarovalnica tudi v primeru smrti zaradi udeležbe pri vstajah, uporih ali neredih.

Brez posebnega dogovora izplača zavarovalnica matematično rezervo, če pride do smrti:

1. pri izvajanju dejavnosti posebnih pilotov (na primer zmajar, padalec), pilotov helikopterjev ali vojaških pilotov;
2. pri izvajanju nevarnega športa (na primer ekstremni plezalec, globinski potapljač);
3. zaradi udeležbe pri dirkalnih vožnjah ali treningih za te vožnje s kopnim, zračnim ali vodnim motornim vozilom.

2. člen se imenuje samomor zavarovanca. V primeru, da pride do samomora v 1. letu zavarovanja, potem zavarovalnica nima nikakršnih obveznosti. Če pa pride do samomora v 3 letih od dneva, ko je bila pogodba spremenjena ali vzpostavljena v prejšnje stanje ali v 2. ali v 3. letu zavarovanja, zavarovalnica ni dolžna izplačati zavarovalne vsote, temveč zgolj matematično rezervo. V primeru zavarovančevega samomora po izteku 3 let od dneva sklenitve, spremembe ali vzpostavitve pogodbe v prejšnje stanje, velja polno zavarovalno kritje. Če je bilo dejanje izvršeno v stanju bolezenske duševne motenosti, ki izključuje prosto odločanje volje, velja polno zavarovalno kritje, razen v 1. letu zavarovanja.

Kar se tiče tega člena, lahko sklep razdelimo na 2 dela. Najbolj ugodna zavarovalnica za upravičenca je Triglav. To pa zato, ker če pride do samomora po preteku 2. leta zavarovanja, izplača zavarovalnica celotno zavarovalno vsoto. Pri Merkurju je ta rok 3 leta. Po drugi strani pa ima pri tem členu največ določil in pa tudi najbolj konkretne primere Merkur. Maribor pa ima v vsakem primeru ta člen opisan najbolj skopo.

2.6.3.6 Obveznosti zavarovalca in posledice neizpolnitve teh obveznosti

Ta člen je 6. po vrsti in pravi, da ko se pogodba sklene, mora zavarovalec zavarovalnici zaupati vse okoliščine, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti in so mu znane ali mu niso mogle ostati neznane. Za pomembne se štejejo predvsem tiste okoliščine, za katere je zavarovalnica pisno vprašala v ponudbi.

V primeru, da zavarovalec namenoma netočno prijavi ali zamolči kakšno okoliščino takšne narave, da zavarovalnica ne bi sklenila pogodbe, če bi vedela za resnično stanje stvari, lahko zavarovalnica v prvih 3 letih trajanja zavarovanja zahteva razveljavitev pogodbe ali odkloni izplačilo zavarovalne vsote, če zavarovana oseba umre, preden je izvedela za tako okoliščino. Če je bila pogodba razveljavljena, zavarovalnica obdrži že plačane premije in ima

pravico zahtevati plačilo premije za zavarovalno dobo, v kateri je zahtevala razveljavitev pogodbe.

Če je zavarovalec kaj prijavil netočno ali je opustil dolžno obvestilo, lahko zavarovalnica v prvih 3 letih trajanja zavarovanja po svoji izbiri – v 1 mesecu od dneva, ko je zvedela za netočnost ali nepopolnost prijave, izjavi, da razdira pogodbo ali predlaga povečanje premije v sorazmerju z večjo nevarnostjo. V takem primeru preneha pogodba po izteku 14 dni od dneva, ko je zavarovalnica zavarovalcu sporočila, da razdira pogodbo. Če predlaga zvišanje premije, pa je pogodba po samem zakonu razdrta, če zavarovalec predloga ne sprejme v 14 dneh od dneva, ko ga je prejel.

V kolikor pride do razveljavitve pogodbe po določbi 3. odstavka tega člena, je zavarovalnica dolžna izplačati matematično rezervacijo.

Če je zavarovalni primer nastal prej, preden je bila ugotovljena netočnost ali nepopolnost prijave ali pozneje, vendar pred razvezo pogodbe oziroma pred dosego sporazuma o zvišanju premije, se zavarovalna vsota zmanjša v sorazmerju med stopnjo plačanih premij in stopnjo premij, ki bi morale biti plačane glede na resnično nevarnost.

Maribor tu nima omejitve, da lahko le v prvih 3 letih trajanja zavarovanja zahteva razveljavitev pogodbe, pač pa to lahko stori tudi po preteku 3 let. Poleg tega ima še določilo, da pravica zavarovalnice, da zahteva razveljavitev zavarovalne pogodbe preneha, če v 3 mesecih od dneva, ko je izvedela za neresničnost prijave ali za zamolčanje, ne izjavi sklenitelju, da jo namerava uporabiti.

Poleg tega ima pod tem členom dodani še 2 določili. 1. je, da zavarovalnica, ki so ji bile tedaj, ko je bila sklenjena pogodba, znane ali ji niso mogle ostati neznane okoliščine, pomembne za ocenitev nevarnosti, sklenitelj pa jih je netočno prijavil ali zamolčal, se ne more sklicevati na neresničnost prijave ali zamolčanje.

2. pa pravi, da je sklenitelj dolžan zavarovalnici takoj sporočiti spremembo bivališča in ga v primeru opustitve le-tega bremenijo eventualni stroški, ki bi nastali zavarovalnici.

Merkur pa ima ta člen poimenovan pomen odgovorov na vprašanja v ponudbi. Je takšen kot je pri Mariboru, s tem da nima določila o primeru ob spremembi bivališča. Zato pa ima določilo, da v primeru zvišane prevare zavarovalnica lahko pogodbo izpodbija.

Ta člen je lahko zanimiv predvsem za nekoga, ki bi hotel ogoljufati zavarovalnico tako, da bi določene podatke zamolčal ali se zlagal. V tem primeru bi se mu najbolj izplačalo to poizkusiti pri Triglavu, a po vsej verjetnosti tudi tu ne bi bil uspešen.

2.6.3.7 Neresnična prijava zavarovančeve starosti

Neresnična prijava zavarovančeve starosti je opredeljena le pri Mariboru.

Pogodba o življenjskem zavarovanju je nična, če je bila ob njeni sklenitvi neresnično prijavljena zavarovančeva starost, njegova resnična starost pa presega starostno mejo, do katere zavarovalnica po svojih pogojih in premijskih sistemih sklepa življenjsko zavarovanje. Zavarovalnica je v takem primeru dolžna vrniti vse prejete premije.

V primeru, da je zavarovanec starejši kot je navedel, njegova resnična starost pa ne presega starostne meje, do katere zavarovalnica sklepa življenjska zavarovanja, je pogodba veljavna, zavarovalna vsota pa se zmanjša v sorazmerju med dogovorjeno premijo in premijo, predvideno za življenjsko zavarovanje zavarovančeve starosti.

Če pa je zavarovanec mlajši kot je navedel ob sklenitvi pogodbe, se premija zmanjša na ustreznem znesek, zavarovalnica pa mora vrniti razliko med prejetimi premijami, do katerih ima pravico. Na zahtevo sklenitelja, lahko zavarovalnica poveča zavarovalno vsoto, ustrezno pravi zavarovančevi starosti z veljavnostjo od začetka trajanja zavarovanja.

2.6.3.8 Dogovor o premiji in zavarovalni vsoti ter plačevanje premije

Premijo in zavarovalno vsoto določita zavarovalnica in ponudnik. Pri tem upoštevata podatke v ponudbi, zlasti izbrani premijski cenik, starost zavarovane osebe, njen spol in zavarovalno dobo.

Premija se ponavadi plačuje mesečno vnaprej, in sicer 1. v mesecu, v katerem zapade v plačilo. Lahko pa se zavarovalec z zavarovalnico dogovori tudi za drugačno dinamiko plačevanja premije. Zavarovalnici pripada premija do konca meseca, v katerem nastopi zavarovalni primer. Če zavarovalec 1 ali večih premij še ni plačal, se s plačilom premije najprej poravnajo neplačane zapadle premije. Za le-te mora zavarovalec plačati tudi zamudne obresti.

Če gre za zavarovanje s plačilom premije v enkratnem znesku, potem zavarovalnica ob nastopu zavarovalnega primera obdrži celotno plačano premijo, ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena.

Zavarovalec plačuje premijo preko banke ali po pošti, izjemoma pa lahko tudi pooblaščenemu predstavniku zavarovalnice. Če se nakazuje preko banke ali po pošti, potem velja, da je zavarovalnici plačana ob 00.00 tistega dne, ko je na banki ali pošti potrjeno vplačilo. Zavarovalec je dolžan zavarovalnici plačevati premijo, zavarovalnica pa je dolžna sprejeti premijo od vsake osebe, ki ima za to pravni interes.

V tem, 8. členu je določeno, da sta zavarovalna vsota in premija lahko navedeni tudi v tuji valuti. V tem primeru se obračuna tolarska protivrednost premije po srednjem valutnem tečaju Banke Slovenije, ki velja 8. dan pred zapadlostjo premije.

Maribor pa ima možnost plačevanja premije v celoti, letno ali v obrokih (polletno, četrletno, mesečno). Tudi tu mora biti premija plačana 1. v mesecu, za dogovorjeno obdobje. Za razliko od Triglava, se tu plača tolarska protivrednost premije po srednjem valutnem tečaju Banke Slovenije na dan plačila, v kolikor sta zavarovalna vsota in premija v tuji valuti.

Merkur pa ima ta člen razdeljen na 2 člena. 1. se imenuje premija in ima poleg enakih določil kot pri Triglavu navedeno še, da se pri povečani nevarnosti lahko dogovori višja premija ali posebni pogoji. 2. člen pa se imenuje plačilo premije. Pri tem členu je posebnost ta, da se letno premijo lahko na osnovi dogovora plača tudi v polletnih, četrletnih ali mesečnih obrokih, in sicer z doplačilom.

Pri tem členu so razlike med zavarovalnicami majhne. Še najbolj ugodno možnost nudi Merkur, ki pa se v bistvu od ostalih 2 pomembno razlikuje le v tem, da ima dodano določilo, ki pravi, da se letna premija lahko plača tudi v polletnih, četrletnih ali mesečnih obrokih, a z doplačilom.

2.6.3.9 Posledice zaradi neplačila premije

9. člen govori o tem, da v primeru, če zavarovalec premije ne plača 2 meseca po zapadlosti, zavarovalnica lahko zavarovalca pozove, da naj premijo plača. Ta zahteva mora biti zavarovalcu vročena s priporočenim pismom, rok plačila pa ne sme biti krajši od meseca dni, šteto od dneva vročitve pisma. Če zavarovalec premije kljub temu ne plača, ali če je ne plača kdo drug, ki je za to zainteresiran, sme zavarovalnica, če so ji bile dotlej plačane premije

najmanj za 2 polni leti pri zavarovanjih z zavarovalno dobo do vključno 12 let, oziroma za 3 polna leta pri zavarovanjih z zavarovalno dobo od 13 do 29 let, oziroma najmanj za 4 polna leta pri zavarovanju z dogovorjeno dobo plačevanja premije nad 29 let in za 3 leta pri zavarovanjih, sklenjenih za vse življenje, izjaviti zavarovalcu, da znižuje dogovorjeno zavarovalno vsoto brez nadaljnega plačevanja premije (kapitalizacija), sicer pa, da odstopa od pogodbe. Premij, ki so bile plačane do razveze pogodbe, zavarovalnica ne vrne.

Način znižanja zavarovalne vsote je sledeč: znižana zavarovalna vsota se po metodah aktuarske matematike izračuna tako, da se matematična rezervacija, ki ustreza plačani premiji, šteje kot enkratna premija, na osnovi katere se nato izračuna znižana zavarovalna vsota.

Ob kapitalizaciji vsa dodatna zavarovanja, ki so priključena osnovnemu življenjskemu zavarovanju, prenehajo veljati.

Maribor ima pri tem členu več določil. Če premija ni bila plačana za najmanj 2 polni leti, oziroma za 3 leta pri zavarovanjih z zavarovalno dobo 15 let ali več in pride s strani zavarovalnice do odstopa od pogodbe, se do tedaj plačane premije ne vrnejo. Če pa je premija bila plačana za 2, oziroma 3 leta pri zavarovanjih z zavarovalno dobo 15 let, pa je postopek enak kot pri Triglavu.

V primeru, da je zavarovalni primer nastal preden so pretekli 3 meseci od roka plačila zadnje premije, je zavarovalnica dolžna izplačati zavarovalno vsoto, od nje pa odbiti neplačane premije do konca zavarovalnega leta, v katerem je nastal zavarovalni primer.

Možnost pa je tudi, da zavarovalni primer nastane preden je pogodba razdrta ali zavarovalna vsota zmanjšana. V tem primeru se šteje, da je zavarovalna vsota zmanjšana oziroma pogodba razdrta, glede na to, ali so bile plačane premije vsaj za 2 leti oziroma za 3 leta.

Merkur ima v tem členu določeno, da mora zavarovalec v primeru zavarovalničinega odstopa od pogodbe, plačati morebitne stroške zdravniškega pregleda, zavarovalnica pa ima pravico poračunati s pogodbo nastale stroške z morebitnim dobroimetjem, ki pripada zavarovalcu iz tega zavarovanja.

Če je bila premija plačana za najmanj 3 polna leta, lahko zavarovalnica izjavi, da zmanjšuje zavarovalno vsoto na višino dosežene odkupne vrednosti ali zavarovalcu le-to izplača in za vnaprej izjavi, da odstopa od pogodbe.

Pri tem členu je najmanj konkreten Merkur. Nima nobenih števil, medtem, ko imata tako Triglav, kot tudi Maribor, posledice zaradi neplačila premije opredeljene precej jasno in konkretno. Triglav ima ta člen razdeljen in določen malce bolj podrobno.

2.6.3.10 Valorizacija

Člen, ki je pod številko 10 in govori o valorizaciji, ima v splošnih pogojih edino Triglav.

1. aprila in 1. oktobra vsako leto se pri zavarovanjih, ki so sklenjena v slovenskih tolarjih, valorizirajo zavarovalne vsote in mesečna premija, v primeru, da indeks cen na drobno v Sloveniji od zadnje valorizacije kumulativno presega 5%. Rast indeksa cen na drobno se določi tako, da se za valorizacijo na dan 1. april ugotavlja rast v 2. polletju preteklega koledarskega leta, za valorizacijo na dan 1. oktober pa rast v 1. polletju tekočega leta. Valorizacija se izvede v okviru pozitivnega rezultata poslovanja, vendar ne za višji odstotek, kot znaša porast cen na drobno, in če je na dan revalorizacije od začetka zavarovanja preteklo vsaj pol leta.

Zavarovalnica mora zavarovalca pisno obvestiti o spremembi višine premije ter zavarovalne vsote. Zavarovalec pa lahko valorizacijo v roku 15 dni od prejema obvestila zavrne.

Za valorizacijo zavarovalnih vsot in premij pri zavarovanjih v tuji valuti potrebuje zavarovalnica poseben dogovor z zavarovalcem.

2.6.3.11 Mirovanje zavarovanja

Mirovanje zavarovanja je opredeljeno le pri Triglavu.

Tisti zavarovalec, ki izpolnjuje pogoje iz 1. odstavka 12. člena, ima pravico, da za določeno obdobje uveljavlja mirovanje plačevanja premije.

Za to uveljavljanje mora zavarovalec zavarovalnici predložiti pisno zahtevo in v njej navesti razloge za mirovanje ter opredeliti želeno dobo trajanja mirovanja.

Doba mirovanja lahko znaša največ 1 leto neprekinjeno. V času zavarovanja, lahko zavarovalec zahteva mirovanje kvečjemu dvakrat. Pogoj, da mirovanje lahko zahteva drugič je, da sta od 1. mirovanja minili vsaj 2 leti ter da je v vmesnem obdobju zavarovalec redno plačeval premijo.

Med mirovanjem je zavarovalec zavarovan z zavarovalno vsoto, ki je enaka kapitalizirani zavarovalni vsoti, določeni v skladu z 2. odstavkom člena o posledicah zaradi neplačila premije. V času mirovanja zavarovalnica ne jamči za izplačila iz naslova dodatnih zavarovanj.

Samo trajanje zavarovanja se zaradi mirovanja ne spremeni, zato pa se preračunata zavarovalna vsota in premija. Pri tem se upošteva, da za določeno obdobje premija ni bila plačana.

30 dni pred potekom dogovorjene dobe mirovanja zavarovalnica pozove zavarovalca, naj nadaljuje s plačevanjem premije. Če zavarovalec 1. zapadle premije po preteku mirovanja ne plača, ravna zavarovalnica v skladu z določili 8. člena teh pogojev.

V primeru, da zahteva o mirovanju ni obrazložena, ima zavarovalnica pravico to zahtevo zavrniti.

2.6.3.12 Povečanje zavarovalne vsote

Povečanje zavarovalne vsote je 12. člen po vrsti in tudi ta je opredeljen le pri Triglavu.

Kot pove že ime tega člena, ima zavarovalec možnost, da se mu zavarovalna vsota poveča. Seveda je pogoj za to plačilo ustrezno višje premije.

Zavarovalna vsota se lahko brez ugotavljanja zdravstvenega stanja zavarovane osebe poveča največ za toliko, da nova zavarovalna vsota ne presega dvakratnika osnovne zavarovalne vsote ob sklenitvi zavarovanja.

Zavarovalec mora zavarovalnici predložiti pisno zahtevo o uveljavljanju pravice do povečanja zavarovalne vsote. V tej zahtevi mora zavarovalec navesti razloge in predložiti dokazila, zaradi katerih zahteva povečanje zavarovalne vsote.

Možni so naslednji razlogi:

1. rojstvo otroka zavarovane osebe,
2. sklenitev zakonske zveze zavarovane osebe in
3. najem dolgoročnega namenskega kredita za nakup nepremičnine zavarovane osebe. V tem primeru lahko zavarovalec zahteva povišanje zavarovalne vsote v višini razlike med najetim kreditom in zavarovalno vsoto za primer smrti v trenutku zahtevka, vendar ne več kot to določa 2. odstavek tega člena.

Zahtevo za povečanje zavarovalne vsote mora zavarovalec zavarovalnici predložiti v roku 3 mesecev po nastanku dogodka iz prejšnjega člena. Kasneje do povečanja vsote ni več upravičen.

V primeru, da zavarovana oseba v 1. letu po povečanju zavarovalne vsote naredi samomor ali pa umre zaradi kakšne bolezni, izplača zavarovalnica prvotno dogovorjeno zavarovalno vsoto.

2.6.3.13 Odkup zavarovanja

13. člen se imenuje odkup zavarovanja in pravi, da zavarovalec lahko zahteva, da mu mora zavarovalnica izplačati odkupno vrednost police, če pogodba ni bila razvezana in sta/so od začetka zavarovanja do odkupa:

1. potekli pri zavarovanjih z zavarovalno dobo do vključno 12 let vsaj 2 leti in so premije plačane najmanj za 2 leti;
2. potekla pri zavarovanjih z zavarovalno dobo od 13 do 29 let vsaj 3 leta in so premije plačane najmanj za 3 leta;
3. potekla pri zavarovanjih z zavarovalno dobo nad 29 let vsaj 4 leta in so premije plačane najmanj za 4 leta;
4. potekla pri zavarovanjih, sklenjenih za vse življenje, vsaj 3 leta in so premije plačane najmanj za 3 leta.

Ob dosegu minimalnih pogojev iz prejšnjega odstavka znaša odkupna vrednost police 95% matematične rezervacije, izračunane po metodah aktuarske matematike. V kasnejšem obdobju pa je odkupna vrednost enaka višini matematične rezervacije v trenutku odkupa, zmanjšane za takšen sorazmerni delež med 5% in 0% tako, da je ob izteku dogovorjenega trajanja zavarovanja, odkupna vrednost zavarovanja enaka 100% matematične rezervacije.

Odkupna vrednost dodatne zavarovalne vsote iz naslova dobička znaša 80% matematične rezervacije iz naslova udeležbe na dobičku.

Zavarovalec lahko odkup zavarovanja po 1. odstavku tega člena zahteva v naslednjih primerih:

1. izselitev iz Republike Slovenije,
2. smrt upravičenca ali ožjega družinskega člana,
3. 100% trajna invalidnost ali izguba poslovne sposobnosti ali težja bolezen zavarovane osebe in
4. nepretrgana brezposelnost zavarovalca za obdobje daljše od pol leta.

V primeru, da je zavarovalec oproščen plačevanja nadaljnjih premij, odkup zavarovanja ni mogoč.

Upniki zavarovalca in zavarovalni upravičenec ne morejo uveljavljati pravice odkupa. Lahko pa upravičenec zahteva izplačilo odkupne vrednosti, in sicer v primeru, da je določitev upravičenca nepreklicna.

Zavarovalnica mora odkupno vrednost izplačati v 3 mesecih od prejema popolne zahteve za odkup. Jamstvo zavarovalnice poteče ob 00.00 tistega dne, ko je odkupna vrednost izplačana, oziroma najkasneje po izteku meseca, za katerega je plačana zadnja premija.

Maribor ima določilo, da lahko sklenitelj zahteva odkup zavarovanja po preteku 2 let, če je zavarovanje sklenjeno za dobo do 14 let, oziroma po preteku 3 let, če je zavarovanje sklenjeno za zavarovalno dobo 15 let ali več.

Pri navedbi možnih primerov za odkup zavarovanja, ima določeno enako kot Triglav, samo da ni 4. primera.

Pri Merkurju pa je določilo, da zavarovalec lahko zahteva odkup zavarovanja, če so od začetka zavarovanja potekla najmanj 3 leta in je plačana ustrezna premija.

Odkupna vrednost police znaša ob nastanku pravice do odkupa 90%. Nato se ta odstotek povečuje, tako da znaša ob izteku trajanja zavarovanja 100%.

Prav tako kot Maribor ima tudi Merkur pri razlogih navedene prve 3 od Triglava.

Najmanj ugodno opcijo ponuja Merkur, saj morajo v vsakem primeru od začetka zavarovanja preteči vsaj 3 leta. Poleg tega znaša odkupna vrednost police na začetku le 90% matematične rezervacije. Mariboru v minus lahko štejemo to, da določila o odstotku odkupne vrednosti sploh nima. Zato pa ima najugodnejše določilo, kar se tiče možnosti zahteve po odkupu.

2.6.3.14 Odpoved zavarovalne pogodbe

Odpoved zavarovalne pogodbe je opredeljena le pri Merkurju.

Zavarovalec lahko delno ali v celoti odpove zavarovalno pogodbo:

1. kadarkoli, na konec tekočega zavarovalnega leta in
2. med zavarovalnim letom s trimesečnim odpovednim rokom na konec vsakega meseca, sicer pa ne prej kot na konec 1. zavarovalnega leta.

V kolikor pride do delne odpovedi zavarovalne pogodbe, mora preostala zavarovalna vsota znašati vsaj 1.800 EUR.

V primeru odpovedi zavarovalne pogodbe, ki že ima odkupno vrednost, ravna zavarovalnica v skladu s prejšnjim členom.

2.6.3.15 Predujem

Ta člen je 15. po vrsti in pravi, da mora za to pravico zavarovalec izpolnjevati pogoje, pod katerimi je upravičen za odkup zavarovanja. V tem primeru lahko od zavarovalnice zahteva, da mu le-ta vnaprej izplača del zavarovalne vsote do odkupne vrednosti police. Ta del lahko zavarovalec kasneje vrne. Zahteva za predujem mora biti pisna.

Od prejetega predujma mora zavarovalec plačevati določene obresti. Če s plačilom le-teh zamudi, potem se šteje, kot da je zavarovalec zahteval odkup. Ne vračilo predujma, ne plačevanje obresti ne vplivata na obveznost plačevanja premije.

Ob nastopu zavarovalnega primera, izplača zavarovalnica zavarovalno vsoto, zmanjšano za znesek nevrnjenega predujma, vključno z obrestmi.

Ob odobritvi predujma s strani zavarovalnice, se sklene pogodba o predujmu. V njej se navedejo pogoji za predujem, možnost, da se na račun predujma prejeti znesek lahko vrne, obrestna mera in posledice ob neplačilu zapadlih obresti.

Maribor člena o predujmu nima.

Pri Merkurju pa so določila člena o predujmu enaka kot pri Triglavu.

2.6.3.16 Obnovitev zavarovanja

Obnovitev zavarovanja je možna pri zavarovanju, ki je po 1. odstavku člena o posledicah zaradi neplačila premije prenehalo veljati, oziroma je bila zanj določena nižja zavarovalna vsota.

Po tem, ko zavarovalnica dobi zahtevek o obnovitvi zavarovanja, ima 8 dni časa, da zavarovalca obvesti o sprejetju ali zavrnitvi obnovitve. Jamstvo zavarovalnice se prične ob polnoči tistega dne, ko je pisno potrdila, da sprejme obnovitev, s pogojem, da so plačane vse do tistega dne dospele premije, vključno z zamudnimi obrestmi in če je zdravstveno stanje zavarovane osebe ugodno za sprejem v zavarovanje.

V primeru, da ima zavarovana oseba kakšno bolezen, ki jo zamolči in nato v 1. letu po obnovitvi zavarovanja zaradi nje umre, mora zavarovalnica izplačati znižano zavarovalno vsoto v smislu 1. odstavka člena o posledicah zaradi neplačila premije. Vendar pa mora biti ob tem plačana premija za 2, 3 oziroma 4 leta. Če ta premija ni bila plačana, potem zavarovalnica ni dolžna plačati ničesar.

V kolikor zavarovalec zahteva obnovitev zavarovanja v 3 mesecih po prenehanju jamstva, mora zavarovalnica to zahtevo sprejeti, ne glede na zdravstveno stanje zavarovane osebe. V tem primeru določila 2. in 3. odstavka tega člena ne veljajo.

Če zavarovana oseba v 1. letu po obnovitvi zavarovanja naredi samomor, mora zavarovalnica izplačati matematično rezervacijo.

Maribor ima pri določilu o zamolčani bolezni za razliko od Triglava navedeno, da mora biti premija plačana za 2 oziroma za 3 leta. Ostala določila tega člena so enaka kot pri Triglavu.

Merkurjevi splošni pogoji člena o obnovitvi zavarovanja ne vsebujejo.

2.6.3.17 Razpolaganje s pravicami iz zavarovanja

Do nastopa zavarovalnega primera, pripadajo zavarovalcu vse pravice iz zavarovanja, razen če se je odpovedal pravici do spremembe upravičenca.

Izjave in odločitve zavarovalca morajo biti zavarovalnici predložene pred nastopom zavarovalnega primera. Če so ji predložene kasneje, potem zanj niso obvezne.

V kolikor upravičenec umre pred nastankom zavarovalnega primera, zavarovalna vsota ne pripada njegovim dedičem, temveč naslednjemu upravičencu. Če pa le-ta ni določen, pa premoženju zavarovalca.

Če se zavarovanje nanaša na življenje koga drugega, je za določitev upravičenca potrebno tudi njegovo pisno soglasje.

Maribor ima ta člen enak, medtem ko ga Merkur sploh nima.

2.6.3.18 Izplačila po zavarovalni pogodbi

Ob nastopu zavarovalnega primera, mora oseba, ki zahteva izplačilo po zavarovalni pogodbi, takoj pisno obvestiti zavarovalnico in čim prej na svoje stroške priskrbeti in ji predložiti naslednje listine:

1. plico in dokazilo o zadnjem plačilu premije;
2. izpisek iz matične knjige umrlih, če gre za smrt oziroma dokaz o doživetju, če gre za doživetje;
3. listino, iz katere so razvidni rojstni podatki zavarovane osebe, če ti niso bili predloženi že prej;
4. dokaz, da ima pravico zahtevati izplačilo, če to ni razvidno že iz police;
5. zavarovalnica sme zahtevati še druge dokaze, ki so potrebni za ugotovitev pravice do izplačila.

Zavarovalnica mora, če ni določeno drugače, obveznosti izplačati v 14 dneh, šteto od dneva, ko je dobila obvestilo o nastopu zavarovalnega primera in ko je dobila dokazila o obstoju in višini svojih obveznosti. Rok začne teči od predložitve zadnjega dokaza.

V kolikor je zavarovalna vsota dogovorjena v tuji valuti, se izplača obveznost v tolarški protivrednosti po srednjem valutnem tečaju Banke Slovenije na dan izplačila.

Maribor ima določilo, da ima zavarovalnica 14 dni časa potem, ko je podan pravni temelj. Le-ta pa je pogojen s prejemom vseh potrebnih dokaznih dokumentov.

Poleg tega ima še določilo, da če zavarovalnica izplača zavarovalno vsoto nekemu, ki bi imel do nje pravico, če sklenitelj ne bi določil upravičenca, potem je prosta vseh obveznosti iz pogodbe, če ob izplačilu ni vedela in tudi ni mogla vedeti, da je upravičenec določen v oporoki ali kakem drugem aktu, ki ji ni bil poslan. Upravičenec pa ima pravico zahtevati povračilo od tistega, ki je prejel zavarovalno vsoto. To velja tudi pri spremembi upravičenca.

Merkur pa ima ta člen razdeljen na 2 člena. 1. se imenuje dajatve zavarovalnice in pravi, da zavarovalnica ob nastopu zavarovalnega primera zahteva izročitev police in v primeru smrti tudi izpisek iz matične knjige umrlih. Poleg tega pa lahko zahteva še dokaz o zadnjem plačilu premije.

2. člen se imenuje izplačilo dajatev zavarovalnice. V njem je določeno, da je kraj izplačila sedež Merkurja v Ljubljani in da se nakazila plačil upravičencu izvršijo na njegove stroške. Poleg tega ni določen rok 14 dni, kot pri prejšnjih dveh zavarovalnicah, pač pa piše, da bodo izplačila dajatev opravljena po prispetju celotne za izplačila potrebne dokumentacije.

Tu so razlike med zavarovalnicami dokaj nepomembne.

2.6.3.19 Udeležba na dobičku

19. člen se imenuje udeležba na dobičku in pravi, da so življenjska zavarovanja vsako leto udeležena pri dobičku, ki je bil ustvarjen z upravljanjem portfelja življenjskih, rentnih in prostovoljnih pokojninskih zavarovanj, po kriterijih, ki jih sprejme zavarovalnica v skladu z merili o oblikovanju matematične rezervacije in udeležbi zavarovalcev v pozitivnem rezultatu teh zavarovanj.

Sam delež življenjskega zavarovanja, ki je udeležen na dobičku, je seveda odvisen od prispevka tega zavarovanja k celotnemu dobičku portfelja življenjskih, rentnih in prostovoljnih pokojninskih zavarovanj ter je s tem prispevkom sorazmeren. Osnova za udeležbo v celotnem dobičku je delež zbrane matematične rezervacije zavarovanja v skupni matematični rezervaciji teh zavarovanj na zadnji dan poslovnega leta.

Na podlagi aktuarske matematike se delež udeležbe na dobičku pretvori v dodatno zavarovalno vsoto iz naslova dobička. Ta vsota se nato izplača, ko nastopi zavarovalni primer, skupaj z zavarovalno vsoto osnovnega življenjskega zavarovanja.

Maribor ima ta člen skoraj identičen.

Merkur pa ima kar nekaj razlik. Ena je ta, da imajo pravico do udeležbe na dobičku le zavarovanja, ki so v najmanj 3. zavarovalnem letu.

Delež na dobičku je sestavljen iz 3 delov, in sicer iz dobička iz obresti, dobička iz zavarovalne vsote in dobička iz deleža na zaključnem dobičku. 1. predstavlja dobiček iz nadobrestovanja, 2. dobiček iz umrljivosti in iz drugih virov dobička in 3. iz nagrade za pogodbeno zvestobo. Delež na dobičku iz

obresti se obračuna v odstotkih matematične rezerve, ki ustreza vsakokratnemu poslovnemu načrtu na začetku zavarovalnega leta. Delež na dobičku iz vsote se obračuna v promilih zavarovalne vsote za primer smrti, pri čemer se ne upošteva morebitno dodatno zavarovanje.

Delež na zaključnem dobičku se obračuna za pogodbeno dobo najmanj 15 let v odvisnosti od deleža na dobičku iz obresti tekočega leta. Kot obračunska osnova se upošteva znesek, ki se izplača v primeru doživetja.

Merkur je pri tem členu najmanj ugoden, saj morata od začetka zavarovanja preteči vsaj 2 leti, da je zavarovanje sploh udeleženo na dobičku.

2.6.3.20 Dodatna zavarovanja

Dodatna zavarovanja ima opredeljena le Triglav in to je tudi njegov zadnji člen.

Le-ta so lahko priključena osnovnemu življenjskemu zavarovanju in se urejajo z dopolnilnimi pogoji za dodatna zavarovanja ali pa s posebnimi določili na zavarovalni polici. Vrste dodatnih zavarovanj so dodatno nezgodno zavarovanje, dodatno zavarovanje kritičnih bolezni,...

Pri tem obstajajo 3 vrste omejitev:

1. Ob prenehanju veljave življenjskega zavarovanja, prenehajo veljati tudi dodatna zavarovanja. Lahko pa le-ta prenehajo veljati že prej, in sicer, če zavarovana oseba postane poslovno nesposobna, 100% invalid ali je zavarovalec oproščen plačila nadaljnjih premij osnovnega zavarovanja;
2. Premija za osnovno zavarovanje in za dodatna zavarovanja je nedeljiva. Za plačevanje premije in posledice neplačila premije dodatnih zavarovanj veljajo določbe splošnih pogojev;
3. V primeru kasnejše priključitve dodatnega zavarovanja, pripada zavarovalnici premija od priključitve dalje.

Določbe členov o mirovanju zavarovanja, o povečanju zavarovalne vsote, o odkupu zavarovanja, o predujmu in o udeležbi na dobičku, za dodatna zavarovanja, ki so priključena osnovnemu življenjskemu ne veljajo. Poleg tega zavarovalnica nima nobenih obveznosti iz 1. odstavka člena o kapitalizaciji, ne glede na čas, za katerega so bile premije plačane, lahko pa v skladu s tem odstavkom odstopi od pogodbe.

2.6.3.21 Dvojniki police

Maribor ima določilo, da zavarovalnica izda dvojniki police takrat, ko prejme pravnomočen sklep, da je izgubljena polica neveljavna. Do določene zavarovalne vsote se duplikat lahko izda tudi brez sodnega sklepa.

Pri Merkurju pa se dvojniki police lahko izda na podlagi sodnega sklepa ali brez njega, ne glede na višino zavarovalne vsote.

2.6.3.22 Obveznost in način obveščanja

Obveznost in način obveščanja sta opredeljena le pri Mariboru.

Izjave morajo biti pisne in dostavljene zavarovalnici, drugače niso veljavne. Enako velja za vse izjave, ki jih poda zavarovalnica. Podpisane morajo biti s strani pristojnih delavcev zavarovalnice in poslane na naslov, ki ga je določil zavarovalec.

V primeru, da zavarovalec ne živi v Evropi, mora v Republiki Sloveniji določiti osebo, ki je pooblaščen, da zanj prevzame izjave zavarovalnice.

2.6.3.23 Upravičenec

Člen s tem imenom je opredeljen le pri Merkurju.

Upravičenca določi zavarovalec in s tem upravičenec dobi pravico za zavarovalno dajatev z nastankom zavarovalnega primera. Do nastanka zavarovalnega primera lahko zavarovalec kadarkoli spremeni upravičenca.

Zavarovalec lahko določi tudi, da naj upravičenec pridobi pravico za bodočo zavarovalno dajatev nepreklicno, torej takoj. V tem primeru se pravica upravičenca lahko spremeni le z njegovim soglasjem.

2.6.3.24 Vinkulacija, zastava in odstop

Tudi ta člen ima le Merkur.

Zavarovalec upravičeno razpolaga z zavarovalno pogodbo. Lahko jo vinkulira, zastavi ali odstopi drugi osebi. O vinkulaciji, zastavi ali odstopu mora zavarovalec obvestiti zavarovalnico, če hoče da so veljavni.

2.6.3.25 Dajatve, stroški

Takšno ime člena ima Merkur. Za vse storitve, ki jih zavarovalec posebej zahteva, je zavarovalnica upravičena zaračunati dajatve ter stroške. Te storitve so: vinkulacija police, zastava ali odstop police, nadomestna polica, sprememba police,...

Pri Mariboru pa se ta člen imenuje stroški za storitve. Njegova določila pa so enaka kot pri Merkurju.

2.6.3.26 Renta

Renta je opredeljena samo pri Mariboru.

Sklenitelj lahko ob sklenitvi zavarovanja ali pred potekom zavarovalne dobe odredi izplačilo zavarovalne vsote v obliki rente. Višino rente izračuna zavarovalnica na osnovi tarif, ki veljajo ob sklenitvi rentnega zavarovanja. Za takšno zavarovanje veljajo splošni pogoji za rentno zavarovanje.

2.6.3.27 Zastaranje

Zastaranje je opredeljeno le pri Merkurju.

Terjatev zavarovalca oziroma upravičenca iz zavarovalne pogodbe zastara v 5 letih, šteto od 1. dne po preteku koledarskega leta, v katerem je nastala terjatev.

Če zavarovalec oziroma upravičenec dokaže, da do dneva, ki je določen v prejšnjem odstavku, ni vedel, da se je zavarovalni primer zgodil, začne zastaranje teči na dan, ko je za to izvedel. V vsakem primeru pa terjatev zastara v 10 letih od dneva, določenega v prejšnjem odstavku.

2.6.3.28 Delna ničnost

Tudi ta člen je opredeljen le pri Merkurju.

V primeru, da neko določilo zavarovalne pogodbe ali teh zavarovalnih pogojev postane neučinkovito ali neveljavno, to ne prizadene veljavnosti ostalih pogodbenih določil.

Pogodbene stranke se zavezujejo nemudoma določiti namesto pravno neučinkovitih ali neveljavnih določil takšna določila, ki najbolj ustrezajo gospodarskemu namenu neučinkovitega ali neveljavnega določila.

2.6.3.29 Nadzor nad zavarovalnico

Tudi ta člen ima samo Merkur.

Za nadzor nad Merkur zavarovalnico je pristojna Agencija RS za zavarovalni nadzor, Trg republike 3, Ljubljana. Agencija je pristojna za reševanje morebitnih pritožb zoper zavarovalnico oziroma zavarovalnega posrednika.

2.6.3.30 Sklep razlik

Pri uvodnih določilih je najpomembnejša razlika o starosti osebe, ki se lahko zavaruje. To starost imajo vse 3 zavarovalnice v intervalu od vključno 14 let, pa do vključno 65 let. Razlika pa je v tem, da se pri Merkurju ženske »pomladijo« za 5 let, se pravi, da se od njihove dejanske starosti odšteje 5 let. Ob tem pa je treba upoštevati tudi omejitev, da ženska dejansko ne sme biti stara več kot 65 let. Poleg tega se pri Merkurju pristopna starost vseh oseb, ki še niso dopolnile 20 let zaokroži na 20 let.

Naj omenim še to, da ima edino Triglav zapisano omejitev, da pri zavarovanjih z omejenim trajanjem zavarovanja ob izteku le-tega, osebe ne smejo biti starejše od 75 let.

Razlike v izrazoslovju pa niso vsebinske narave, pač pa le oblikovne, tako da so dokaj nepomembne.

Pri 2. členu, imenovanem ponudba in polica, kakih pomembnih razlik ni. Se pa tu prvič pojavi, da ima ena od zavarovalnic 1 člen razdeljen na 2 člena. V tem primeru je to Maribor, ki ima tudi najbolj in najbolj podrobno opisana ta člena. Pri Merkurju pa je govora le o ponudbi, nič pa o polici.

Kar se tiče trajanja zavarovanja, kakšnih velikih razlik med zavarovalnicami ni.

4. člen se imenuje obveznosti zavarovalnice. Najbolj jasno in podrobno ima ta člen opredeljen Triglav, medtem ko ga Merkur sploh nima.

Pri omejitvi in izključitvi jamstva zavarovalnice imamo zopet pri eni od zavarovalnic 1 člen razdeljen na 2. Tokrat je tako pri Merkurju. Ob tem pa sta člena tudi drugače poimenovana. 1. se imenuje obseg zavarovalnega kritja, 2.

pa samomor zavarovanca. Merkur ima tudi najbolj podrobno in konkretno opredeljena ta 2 člena.

Kar pa se tiče ugodnosti za upravičenca, je na 1. mestu Triglav. Ob primeru samomora po preteku 2. leta zavarovanja, izplača Triglav celotno zavarovalno vsoto. Pri Merkurju morajo preteči vsaj 3 leta. Najmanj podrobno in konkretno pa ima ta člen opisan Maribor.

6. člen, imenovan obveznosti zavarovalca in posledice neizpolnitve teh obveznosti, ima najboljše razložen Triglav. Hkrati pa ima le-ta tudi edini omejitev, da lahko zavarovalnica le v prvih 3 letih trajanja zavarovanja zahteva razveljavitev pogodbe. Maribor in Merkur to lahko storita tudi po preteku 3 let.

Neresnična prijava zavarovančeve starosti je opredeljena le pri Mariboru.

8. člen se imenuje dogovor o premiji in zavarovalni vsoti ter plačevanje premije. Pri tem členu so razlike med zavarovalnicami majhne. Merkur ima ta člen razdeljen na 2 člena (oblikovna razlika), hkrati pa ima za razliko od ostalih 2 zavarovalnic tudi možnost, da se letna premija lahko na osnovi dogovora plača tudi v polletnih, četrletnih ali mesečnih obrokih, a z doplačilom.

Pri posledicah zaradi neplačila premije je najmanj konkreten Merkur, saj nima nobenih konkretnih števil. Triglav in Maribor sta se tu izkazala veliko bolje.

Valorizacija, mirovanje zavarovanja in povečanje zavarovalne vsote so člani 10, 11 in 12. Opisane jih ima edinole Triglav.

Kar se tiče odkupa zavarovanja, je najmanj ugoden Merkur, saj morajo v vsakem primeru od začetka zavarovanja preteči vsaj 3 leta. Ob tem znaša odkupna vrednost police na začetku le 90% matematične rezervacije. Najugodnejše možnosti zahteve po odkupu zavarovanja pa ima Maribor.

14. člen, odpoved zavarovalne pogodbe, ima opisan samo Maribor.

Pri predujmu so določila Merkurja enaka kot določila Triglava, medtem ko Maribor tega člena sploh nima.

Pri 16. (obnovitev zavarovanja) in 17. členu (razpolaganje s pravicami iz zavarovanja) pa so določila Maribora in Triglava skoraj enaka, Merkur pa teh 2 členov nima.

18. člen se imenuje izplačila po zavarovalni pogodbi. Pri njem so razlike med zavarovalnicami bolj oblikovne kot pa vsebinske narave.

Kar se tiče udeležbe na dobičku, imata Triglav in Maribor skoraj enaka določila, medtem ko ima Merkur nekaj razlik. Še najpomembnejša je ta, da morata pri njem od začetka zavarovanja preteči vsaj 2 leti, da je zavarovanje sploh udeleženo na dobičku. Pri drugih 2 zavarovalnicah te omejitve ni.

Dodatna zavarovanja ima opisana le Triglav in to je hkrati tudi njegov zadnji člen.

Kar se tiče dvojnika police, se le-ta pri Merkurju lahko izda na podlagi sodnega sklepa ali brez njega, ne glede na višino zavarovalne vsote. Pri Mariboru pa se dvojniki lahko izda brez sodnega sklepa le do določene zavarovalne vsote.

Obveznost in način obveščanja sta opredeljena le pri Mariboru.

Člen z imenom upravičenec pa ima le Merkur. Tudi 24. člen, z imenom vinkulacija, zastava in odstop ima le Merkur.

Dajatve, stroški se imenuje naslednji člen pri Merkurju. Maribor ima ta člen enak, le da se imenuje stroški za storitve.

Renta je opredeljena samo pri Mariboru, zastaranje pa le pri Merkurju. Zadnja 2 člena sta delna ničnost in nadzor nad zavarovalnico in tudi ta dva sta opredeljena samo pri Merkurju.

Sklep

Tako mešano življenjsko zavarovanje, kot tudi življenjsko zavarovanje kot tako, v zadnjih letih naraščata. Ko je bila Slovenija še del Jugoslavije, po življenjskem zavarovanju ni bilo velikega povpraševanja, saj nam je država zagotavljala precejšnjo socialno varnost. Danes pa moramo zanjo poskrbeti sami. Zato življenjsko zavarovanje in v njegovem okviru tudi mešano življenjsko zavarovanje postajata vse bolj potrebna in pomembna in iz leta v leto pridobivata na pomenu.

Mešano življenjsko zavarovanje je namreč dolgoročno in pa predvsem varna naložba. Je varčevanje in zavarovanje obenem. S strani varčevanja nam zagotavlja določeno donosnost. Skrbi za to, da imamo v primeru doživetja

določene starosti oziroma upokojitve dovolj denarja oziroma, da padec dohodkov in s tem tudi standarda ni prevelik. Z vidika zavarovanja pa je njegova vloga predvsem v tem, da so v primeru smrti zavarovalca njegovi svojci vsaj kolikor toliko dobro preskrbljeni. Pri mešanem življenjskem zavarovanju je na prvem mestu varnost in šele nato donosnost. Tisti, ki preferirajo donosnost pred varnostjo, se bodo raje odločili za naložbeno življenjsko zavarovanje.

Kot sem predpostavil v uvodu, je mešano življenjsko zavarovanje pri vseh 3 obravnavanih zavarovalnicah precej podobno, kar se tiče splošnih pogojev. Najpomembnejše razlike pa so sledeče:

- pomladitev žensk za 5 let pri Merkurju;
- v primeru samomora po preteku 2. leta zavarovanja izplača Triglav celotno zavarovalno vsoto (plus za Triglav);
- možnost, da se letna premija lahko plača tudi v polletnih, četrletnih ali mesečnih obrokih z doplačilom (plus za Merkur);
- najugodnejša možnost odkupa zavarovanja je pri Mariboru;
- možnost odkupa zavarovanja pri Merkurju, kjer morajo od začetka zavarovanja preteči vsaj 3 leta (minus za Merkur);
- omejitev pri Merkurju, da morata od začetka zavarovanja preteči vsaj 2 leti, da je le-to sploh udeleženo na dobičku (prav tako minus za Merkur).

Kar pa se tiče jasnosti in konkretnosti pogojev, pa je na 1. mestu Triglav. To pozicijo si je pridobil predvsem zaradi členov: obveznosti zavarovalnice, obveznosti zavarovalca in posledice neizpolnitve teh obveznosti in posledice zaradi neplačila premije. Ob tem ima edini navedene naslednje člene: vinkulacija, mirovanje zavarovanja in povečanje zavarovalne vsote. Sicer je res, da imata tako Maribor kot Merkur tudi nekaj členov, ki jih Triglav nima, a so to manj pomembni in dokaj skromno opisani členi. Ti členi so: dvojnik police, obveznost in način obveščanja, upravičenec, renta, zastaranje,...

Literatura

1. Bennet C.: Dictionary of insurance. London : Pitman Publishing, 1992. 385 str.
2. Bijelić Mile: Zavarovanje in pozavarovanje. Ljubljana : Art Agencija, 1998. 343 str.
3. Bogataj Marija: Življenjska zavarovanja. Portorož : Fakulteta za pomorstvo in promet, 1998. 301 str.
4. Boncelj Jože: Zavarovalna ekonomika. Maribor : Založba obzorja, 1983. 351 str.
5. Brunec Nataša: Razvoj življenjskega zavarovanja v Sloveniji. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1995. 57 str.
6. Flis Slavko: Zbrani spisi o zavarovanju. III. Knjiga. Ljubljana : Pozavarovalnica Slava, Zavarovalnica Triglav, 1995. 416 str.
7. Gantar-Brovč Petra: Aktuarske podlage ŽZ. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1997. 47 str.
8. Gorišek Jurij: Smo v Sloveniji sposobni slediti vzoru držav EU glede strukture lastništva in nadzora našega zavarovalništva?. 10. dnevi slovenskega zavarovalništva, Portorož, 29. in 30. maj 2003. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2003, str. 7-26.
9. Končina Miroslav: Trženje zavarovalnih storitev v razmerah preobrazbe zavarovalništva v Sloveniji. Magistrsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1992. 205 str.
10. Končina Miroslav: Trženje osebnih in premoženjskih zavarovanj na slovenskem zavarovalnem trgu. Doktorska disertacija. Ljubljana : Samozaložba, 1994. 311 str.
11. Kranjec Samo: Panoga se je lepo učvrstila. Finance, Ljubljana, 03.11.2003, str. 17.
12. Mehr I. Robert: Life Insurance. Austin, Texas : Bussiness Publications, Inc., 1970. 956 str.

13. Skipper Harold D., Jr.: International risk and insurance. Boston : McGraw – Hill Co, 1998. 756 str.
14. Šmigoc Matjaž: Razvoj svetovnega zavarovalnega trga življenjskih zavarovanj po letu 1990. Diplomsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2002. 46 str.

Viri

1. European insurance in figures. CEA (Comite europeen des assurances), 2004. 172 str.
2. Naložbeno življenjsko zavarovanje v razvitem svetu.
[URL:http://www2.zav-triglav.si/nalozbeno/grafi/graf-3_1.gif], januar 2005.
3. Policy issues in insurance: Investment, Taxation, Insolvency. Centre for co-operation with Economies in Transition. Paris : OECD, 1996. 160 str.
4. Reklamni letak Merkur zavarovalnice. Ljubljana, 2003.
5. Splošni pogoji za življenjsko zavarovanje Merkur zavarovalnice (ŽZ 2002). Ljubljana : Merkur zavarovalnica, 22.01.2002. 2str.
6. Splošni pogoji za življenjsko zavarovanje Zavarovalnice Maribor (QS ŽZ-03/03). Maribor : Zavarovalnica Maribor, 01.05.2003. 4 str.
7. Splošni pogoji za življenjsko zavarovanje Zavarovalnice Triglav (PG-Z-ZIV/02-4). Prva izdaja. Ljubljana : Zavarovalnica Triglav, april 2002. 19 str.
8. Statistični zavarovalniški bilten 2002. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2002. 64 str.
9. Statistični zavarovalniški bilten 2003. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2003. 64 str.
10. Statistični zavarovalniški bilten 2004. Ljubljana : Slovensko zavarovalno združenje, 2004. 71 str.

11. The european life insurance market in 2001. CEA (Comite europeen des assurances), 2003. 64 str.
12. Življenjska zavarovanja Zavarovalnice Triglav,d.d..
[URL:<http://www2.zav-triglav.si/>], januar 2005.

Priloga

Tabela 1: Zavarovalna premija življenjskega zavarovanja (mio EUR) in njen delež v skupni premiji za obdobje od leta 1992 do leta 2000

Leto	1992		1993		1994	
	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež
Država						
Avstrija	2.263	30.5%	2.947	34.5%	3.034	33.5%
Belgija	2.997	34.1%	3.344	35.8%	4.093	39.1%
Švica	9.683	57.9%	11.449	59.6%	13.087	61.5%
Ciper	78	46.9%	94	49.1%	111	50.6%
Češka	149	25.3%	176	25.3%	215	25.2%
Nemčija	34.335	39.5%	38.911	38.4%	43.555	38.9%
Danska	3.238	53.2%	3.850	56.5%	3.918	55.4%
Estonija						
Španija	5.757	32.1%	5.511	31.6%	8.916	41.5%
Finska	3.259	65.3%	3.392	66.8%	4.065	68.7%
Francija	40.258	56.7%	48.653	59.5%	58.186	62.4%
Velika Britanija	56.368	60.9%	62.884	60.5%	56.093	58.0%
Grčija	506	48.2%	580	48.1%	644	49.2%
Madžarska	121	20.7%	156	23.8%	177	25.5%
Irska	1.750	54.4%	2.073	58.7%	2.241	58.55
Islandija	5	3.2%	6	3.6%	6	3.7%
Italija	7.229	27.6%	7.935	30.1%	9.333	33.6%
Luksemburg	359	42.0%	507	45.1%	983	63.1%
Latvija						
Malta	12	22.7%	14	22.1%	17	25.0%
Nizozemska	11.396	53.2%	11.775	51.6%	12.877	51.3%
Norveška	1.980	41.4%	1.888	39.6%	2.313	44.0%
Poljska	279	25.3%	375	28.7%	431	31.0%
Portugalska	716	29.0%	842	31.4%	1.106	34.5%
Švedska	4.948	56.6%	5.424	61.1%	4.556	54.7%
Slovenija	16	7.5%	35	10.6%	57	14.3%
Slovaška	47	27.1%	53	24.4%	55	22.2%
Turčija	150	19.2%	154	14.4%	82	11.9%
Skupaj	187.900	48.8%	213.025	49.6%	230.152	50.2%

Nadaljevanje Tabele 1:

Leto	1995	1995	1996	1996	1997	1997
	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež
Država						
Avstrija	3.509	35.8%	4.403	41.6%	3.665	37.6%
Belgija	4.698	41.3%	5.282	44.6%	6.171	48.9%
Švica	15.884	64.2%	16.075	67.1%	19.245	69.8%
Ciper	124	50.6%	149	52.4%	170	53.1%
Češka	264	27.3%	322	27.0%	332	26.4%
Nemčija	46.918	39.1%	47.749	41.2%	49.964	42.4%
Danska	4.447	56.5%	5.141	58.2%	5.654	60.1%
Estonija	3	7.9%	4	6.9%	8	12.2%
Španija	8.635	39.1%	10.175	44.0%	11.742	47.0%
Finska	5.180	73.6%	6.307	77.1%	6.141	76.4%
Francija	64.981	63.0%	70.989	64.8%	76.615	66.5%
Velika Britanija	54.586	59.8%	75.053	65.1%	94.199	67.4%
Grčija	698	49.2%	801	48.3%	917	49.8%
Madžarska	193	30.3%	234	34.1%	283	32.9%
Irska	2.064	56.4%	2.750	59.3%	3.333	63.1%
Islandija	6	4.0%	6	3.7%	7	4.0%
Italija	11.152	37.0%	13.633	38.5%	19.058	45.4%
Luksemburg	2.781	82.4%	2.378	79.2%	3.804	85.0%
Latvija			13	21.7%	10	9.9%
Malta	20	25.5%	26	27.7%	37	32.7%
Nizozemska	14.283	52.4%	15.198	53.6%	17.135	55.9%
Norveška	2.272	44.1%	2.452	44.6%	3.141	50.7%
Poljska	556	34.2%	776	34.1%	1.051	33.5%
Portugalska	1.729	43.5%	2.243	47.5%	2.263	47.3%
Švedska	4.855	53.3%	6.771	61.4%	7.047	62.6%
Slovenija	92	14.8%	114	16.5%	124	17.7%
SK Slovaška	66	24.5%	89	25.7%	123	27.8%
Turčija	102	13.0%	140	14.2%	198	15.1%
Skupaj	250.098	51.4%	289.273	54.7%	332.438	57.3%

Nadaljevanje Tabele 1:

Leto	1998	1998	1999	1999	2000	2000
	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež	Zav. premija ž.z. v mio EUR	Delež
Država						
Avstrija	4.103	40.1%	4.835	44.1%	5.416	46.3%
Belgija	8.289	55.3%	10.025	59.2%	12.909	64.4%
Švica	21.743	72.6%	20.709	68.6%	20.602	66.5%
Ciper	191	54.4%	592	77.6%	382	67.3%
Češka	429	27.1%	576	31.6%	649	32.3%
Nemčija	52.505	43.3%	58.749	46.0%	61.225	46.4%
Danska	6.705	63.0%	6.384	62.0%	7.076	63.3%
Estonija	13	16.9%	14	16.6%	19	19.1%
Španija	12.296	47.9%	17.304	53.5%	23.800	58.3%
Finska	7.078	76.8%	8.150	78.4%	9.401	80.0%
Francija	64.913	62.6%	74.669	65.5%	90.253	68.7%
Velika Britanija	105.244	70.8%	151.137	75.2%	193.535	78.1%
Grčija	1.023	51.2%	1.340	55.6%	1.321	51.3
Madžarska	352	36.3%	453	40.3%	670	46.2%
Irska	4.525	68.1%	6.024	69.9%	7.601	71.9%
Islandija	9	5.0%	13	5.8%	18	7.2%
Italija	26.483	51.9%	35.597	57.6%	39.784	58.8%
Luksemburg	4.375	86.4%	5.062	87.6%	6.019	87.8%
Latvija	12	8.9%	13	7.1%	7	3.9%
Malta	36	32.6%	59	40.4%	83	47.3%
Nizozemska	19.749	57.7%	20.414	57.0%	23.003	58.2%
Norveška	3.058	50.7%	3.338	47.1%	3.468	44.0%
Poljska	1.315	34.5%	1.792	37.0%	2.165	40.0%
Portugalska	2.929	52.0%	3.757	56.2%	3.789	53.6%
Švedska	7.953	67.9%	11.089	72.1%	14.251	75.9%
Slovenija	139	17.1%	146	18.0%	175	19.4%
Slovaška	154	30.5%	198	36.0%	258	41.5%
Turčija	252	16.8%	296	17.9%	523	18.6%
Skupaj	355.888	58.7%	442.756	62.4%	528.403	65.0%

Vir: CEA (The European Life Insurance Market in 2001).